

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2014

Skład osobowy d/s opracowania strategii:

1. Renata Majda
2. Bogdan Muchowski
3. Ewa Czeszejko-Szwangruber
4. Sabina Kiełkiewicz
5. Aleksandra Kuniec-Pawłowska
6. Karolina Karwacka-Gołębiowska
7. Joanna Bożek
8. Ewa Poteracka-Bednarczyk
9. Kamil Kowalski

Spis treści:

Wstęp	str 3
Rozdział I. Charakterystyka powiatu kwidzyńskiego	str 5
1.1. Powiat kwidzyński, położenie i podstawowe dane statystyczne	str 5
1.2. Zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej.....	str 7
1.3. Zadania powiatu w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym.....	str 9
1.4. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.....	str 10
Rozdział II. Analiza stanu obecnego w obszarze pomocy społecznej	str 11
2.1. Pomoc społeczna w powiecie.....	str 11
2.1.1. Ubóstwo.....	str 12
2.1.2. Bezrobocie.....	str 16
2.1.3. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.....	str 18
2.1.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba.....	str 22
2.1.5 Ludzie starsi.....	str 37
2.1.6. Patologie społeczne.....	str 40
2.1.7 Instytucje pomocy społecznej w powiecie kwidzyńskim.....	str 45
Rozdział III. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych..	str 48
3.1. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia, mocne i słabe strony.....	str 47
3.2. Cele strategiczne i ich zgodność ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego.....	str 54
3.3 Podział zadań i odpowiedzialności w ramach strategii.....	str 56
Rozdział IV. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2011-2014.....	str 59
4.1 Podział zadań i odpowiedzialności w ramach programu.....	str 60
Rozdział V. Powiatowy Program Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2011 -2014	str 66
5.1 Podział zadań i odpowiedzialności w ramach programu.....	str 67
Rozdział VI. Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii.....	str 72

Wstęp

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.) zadaniem własnym powiatu jest opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki oraz konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych w skali powiatu.

Przed samorządem powiatowym oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym stoją do rozwiązania trudne problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje w dochodach rodzin, zjawiska związane z ubóstwem, niedostatek materialny rodzin, problemy egzystencji osób starszych i samotnych oraz niepełnosprawnych tworzą powiązany ze sobą konglomerat problemów społecznych, które decydują w istocie o sposobie odczuwania jakości życia poprzez społeczność lokalną.

Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, dlatego wymagane jest strategiczne podejście do zagadnień z zakresu polityki społecznej.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie powiatu kwidzyńskiego sporządzona została w oparciu o dane będące w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie oraz ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu, danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy, instytucji i organizacji współpracujących z Centrum.

W oparciu o diagnozę została opracowana strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata, której celem jest rozwinięcie zadań oraz założeń realizowanych w sferze pomocy społecznej w gminach i powiecie.

Dziś można bowiem stwierdzić, że uczestniczymy w przejściu od modelu pomocy społecznej, którego zasadniczą funkcją było udzielanie przede wszystkim wsparcia finansowego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Zawdzięczamy to rozwojowi różnego rodzaju usług dla różnych grup beneficjentów.

Strategia ma na celu podejmowanie działań pomocowych, które zapewnią wyższą skuteczność i efektywność pomocy społecznej na terenie powiatu kwidzyńskiego. Strategia Rozwiązania Problemów Społecznych nie ogranicza się w swoich zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje samorządowe. Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu polityki społecznej

w powiecie kwidzyńskim.

Zasadniczą osią Strategii jest stworzenie rozwiązań umożliwiających działania zapobiegające zmniejszaniu się liczby osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz zwiększenia możliwości aktywizowania zawodowego i społecznego mieszkańców powiatu podlegających lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ponadto Strategia będzie stanowiła punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów dotyczących osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a jednocześnie będzie podstawą do ubiegania się przez instytucje samorządu terytorialnego o środki zewnętrzne (z budżetu państwa, funduszy unijnych i inne).

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi uzupełnienie przyjętej przez samorząd powiatu Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego. Uzupełnienie to dotyczy obszaru polityki społecznej.

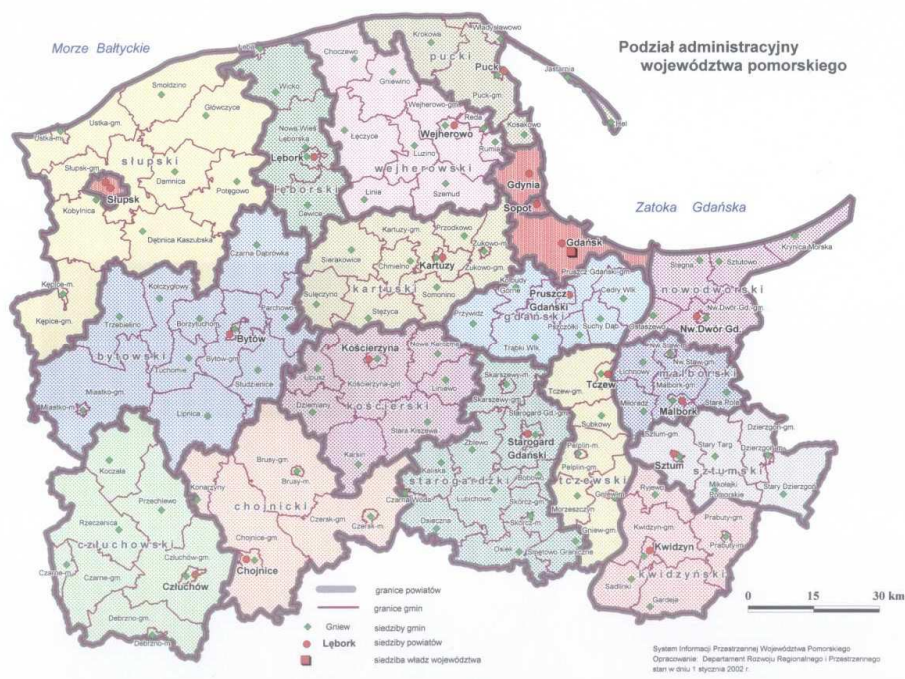
Rozdział I. Charakterystyka powiatu kwidzyńskiego

1.1. Powiat kwidzyński, położenie i podstawowe dane statystyczne.

Powiat kwidzyński leży na południowo-wschodniej części województwa pomorskiego w regionie Dolnego Powiśla.

Powiat kwidzyński jest obszarem typowo rolniczym, z silnym ośrodkiem życia gospodarczego, jakim jest stolica powiatu - miasto Kwidzyn. Na terenie powiatu występują malownicze jeziora, zabytki historyczne, lasy oraz szlaki turystyczne.

Rysunek nr 1 - Położenie powiatu kwidzyńskiego w województwie pomorskim

Dane statystyczne

Tabela nr 1 - Podstawowe dane statystyczne stan na 31.12.2008 r.

	2008*
Powierzchnia	835,00 km ²
Ludność ogółem	81627
Ludność na 1 km ²	97,76

źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych <http://www.stat.gov.pl>

Tabela nr 2 - Powierzchnia i ludność powiatu na poszczególne gminy stan na 31.12.2008 r

	Powierzchnia w km ² *	Ludność ogółem*
Powiat kwidzyński	835	81627
Miasto Kwidzyn	22	37846
Gmina Kwidzyn	207	10628
Miasto i Gmina Prabuty	197	13326
Gmina Ryjewo	104	5697
Gmina Sadlinki	112	5705
Gmina Gardeja	193	8425

źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych <http://www.stat.gov.pl>

Demografia

W skład powiatu kwidzyńskiego wchodzi następujące jednostki administracyjne: miasto Kwidzyn, miasto i gmina Prabuty, gmina Gardeja, gmina Kwidzyn, gmina Ryjewo, gmina Sadlinki.

Rysunek nr 2 - Podział administracyjny powiatu kwidzyńskiego

Tabela nr 3 - Ludność z podziałem na płeć- stan na 31.12.2008 r.

	2008*
Ludność ogółem	81627
Ludność na terenie miast	46470
W tym mężczyźni	22518
W tym kobiety	23952
Ludność na wsi	35157
W tym mężczyźni	17875
W tym kobiety	17282

źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych <http://www.stat.gov.pl>

1.2. Zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej

Zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym, powiat realizuje określone zadania publiczne. Szczegółowe zadania dotyczące pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj.Dz. U. z 2009 Nr 175 poz .1362 z późn. zm.). Pomoc społeczną w skali powiatu zgodnie z ustawą o pomocy społecznej sprawują wyspecjalizowane instytucje tj. ośrodki pomocy społecznej podległe władzom gmin oraz od 01.01.1999 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - jednostka podległa władzom powiatu.

Ustawa przypisuje również tym instytucjom określone kompetencje realizowane w postaci zadań własnych samorządu gminnego i powiatowego oraz zadań zleconych samorządom przez administrację rządową.

Pełna realizacja tych zadań jest możliwa tylko w partnerskim współdziałaniu z otoczeniem tj. oświatą, służbą zdrowia, sądem, policją, prokuraturą, kościołem. Zależy też od aktywności społecznej przejawiającej się np. w inicjatywach, istnieniu i działaniu organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej.

Do podstawowych zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej należy:

1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;

2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;

3) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;

4) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;

5) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;

6) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne

ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;

7) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;

8) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;

9) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;

10) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

11) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;

12) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;

13) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;

14) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;

15) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;

2) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia .

1.3. Zadania powiatu w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym

Zadania obejmujące zakres pomocy osobom niepełnosprawnym określone zostały w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407 z późn. zm.)

Do zadań powiatu należy:

- opracowywanie i realizacja (zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych) powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;

- współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów,

- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;

- współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;

- finansowanie z Funduszu PFRON wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu;

- dofinansowywanie:

- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przekazywane osobom niepełnosprawnym,
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- rehabilitacji dzieci i młodzieży

- dofinansowywanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,

- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich przeszkolenie oraz przekwalifikowanie,

- przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej, albo na

wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,

- zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności,
- szkolenie osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego.

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej są realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy. Natomiast zadania powiatu dotyczące rehabilitacji społecznej są realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Obydwa podmioty są jednostkami organizacyjnymi powiatu, realizującymi jego ustawowe obowiązki odpowiednio w obszarach rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałaniu bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy.

1.4. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Zadania powiatu obejmujące zakres pomocy osobom dotkniętymi przemocą w rodzinie określone zostały między innymi w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr. 180 poz. 1493 z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr. 125 poz. 842).

Do zadań powiatu należy:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej,

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Rozdział II. Analiza stanu obecnego w obszarze pomocy społecznej

2.1. Pomoc społeczna w powiecie

Według ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2.1.).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art.3.1.).

Ustawa o pomocy społecznej stanowi, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Z założenia pomoc społeczna winna wspierać wszystkie te osoby i rodziny, które same nie są w stanie poradzić sobie z trudną sytuacją życiową, w jakiej się znalazły.

Sytuacja ta nie oznacza przy tym tylko ubóstwa, braku niezbędnych środków, ale także wiele innych wyżej wymienionych powodów uniemożliwiających jednostkom i rodzinom samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie.

Pomimo tego, że wiele instytucji służy różnorodną pomocą rodzinie i czyni bardzo wiele starań, to zauważa się, iż ludzie najczęściej korzystają z pomocy materialnej, natomiast nie mogą przełamać w sobie barier lękowych, by zwrócić się o pomoc również w sytuacji trudności osobistych, małżeńskich czy rodzinnych.

Na terenie powiatu funkcjonuje sześć ośrodków pomocy społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które realizują zadania ustawy o pomocy społecznej.

2.1.1. Ubóstwo

Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby lub rodziny. Od 1 października 2006 roku kryterium to ustalano na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie.

Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę uprawnionych do korzystania z pomocy i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa.

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb uznawanych w określonej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem "podstawowe potrzeby" kryją się poza żywnością, takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, zaspokojenie sfer intelektualnych.

Długotrwałe ubóstwo wymusza zmianę stylu życia rodziny, powoduje wzrost poczucia beznadziejności i negatywnie wpływa na kierunek podejmowanych decyzji. Często może oznaczać rezygnację z zakupu niezbędnych dóbr, jakimi są m.in. leki czy przybory szkolne dla dzieci, a w rezultacie powoduje pogłębianie się trudności, które wymagają kolejnych nakładów finansowych.

Brak możliwości rekompensowania kolejnych potrzeb powoduje drastyczny spadek poziomu życia rodziny, prowadzi często do zaniedbań w sprawach wychowawczych i opiekuńczych, a w konsekwencji może powodować powstanie kolejnych niekorzystnych zjawisk, jak: alkoholizm, przemoc w rodzinie, osłabienie więzi rodzinnych, a nawet przestępczość. Niepokojącym zjawiskiem staje się dziedziczenie biedy i negatywnych wzorców.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera katalog powodów, które uprawniają mieszkańców do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

Podstawową przesłanką przyznawania pomocy jest spełnienie kryterium dochodowego, informującego o istotnym braku środków do życia, zarówno w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak i całej rodziny.

Na przestrzeni lat 2007-2010 ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu kwidzyńskiego przyznawały świadczenia z pomocy społecznej z następujących powodów:

Tabela nr 4 - Powody przyznania pomocy w poszczególnych gminach w latach 2007 – 2010 liczba rodzin

L P	Powód trudnej sytuacji życiowej	Miasto Kwidzyn				Gmina Kwidzyn				Gmina Gardeja				Gmina Ryjewo				Gmina Sadlinki				Miasto i Gmina Prabuty			
		2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
1	Ubóstwo	1137	921	1215	1116	448	376	468	425	500	373	484	388	394	319	329	281	200	190	154	170	619	625	745	769
2	Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
3	Bezdomność	121	116	123	128	11	13	10	10	3	0	4	4	8	9	7	9	3	3	0	6	9	14	17	16
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa	16	16	26	29	0	3	4	1	0	3	0	0	6	0	0	0	0	57	0	10	29	65	60	73
	w tym wielodzietność	4	1	6	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57	0	10	0	35	23	34
5	bezrobocie	704	487	864	838	335	218	306	285	362	243	297	311	305	259	262	269	224	121	118	114	548	494	605	556
6	niepełnosprawność	429	421	426	441	213	185	177	186	199	188	193	194	138	120	122	122	49	55	51	61	264	271	285	306
7	długotrwała lub ciężka choroba	302	305	266	313	203	138	164	185	44	106	124	147	6	9	8	7	32	35	36	21	236	252	247	304
8	bezzadność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	187	152	139	153	44	28	41	51	157	172	153	165	4	7	5	5	92	78	75	83	296	235	357	406
	w tym rodziny niepełne	95	58	61	58	40	9	10	21	55	77	78	102	1	3	0	1	20	25	21	21	162	181	205	165
	rodziny wielodzietne	22	15	14	17	19	17	9	16	102	95	75	71	3	3	4	2	72	58	56	56	145	134	152	191
9	przemoc w rodzinie	59	81	89	54	1	4	3	0	0	0	0	0	8	12	12	8	1	0	0	0	13	7	6	4
10	Potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Alkoholizm	215	128	168	157	55	40	41	38	13	11	11	8	15	17	14	12	6	10	11	17	47	54	50	50
12	Narkomania	2	3	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	35	30	24	23	9	3	4	8	5	4	3	2	5	5	3	6	3	1	2	1	8	15	8	10
14	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
15	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Zdarzenia losowe	1	1	2	0	1	0	1	0	4	3	4	3	0	2	1	1	0	2	1	1	5	6	2	0
17	Sytuacje kryzysowe	7	12	8	6	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zródło: dane z ośrodków pomocy społecznej –sprawozdanie MPiPS 03

Tabela nr 5 - Liczba i typ rodzin objętych pomocą społeczną w poszczególnych gminach w latach 2007 – 2010

Wyszczególnienie		Miasto Kwidzyn				Gmina Kwidzyn				Gmina Gardeja				Gmina Ryjewo				Gmina Sadlinki				Miasto i Gmina Prabuty			
		2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Rodziny ogółem	1	1606	1467	1636	1554	576	497	603	570	718	605	654	608	463	435	434	448	200	221	202	191	847	873	1008	1050
wiersze 2+3+4+5+6+7																									
O liczbie osób w rodzinie	2	872	844	842	851	187	172	217	231	85	84	107	123	127	128	134	141	41	46	44	48	279	274	316	324
1																									
2	3	207	214	237	217	95	80	110	97	134	91	106	90	45	55	55	58	22	26	22	22	124	142	159	149
3	4	214	158	199	185	77	67	86	82	124	106	123	91	90	73	65	74	29	22	27	29	129	123	151	162
4	5	157	136	213	169	90	72	79	64	166	147	156	156	94	93	100	103	29	42	30	29	141	165	178	224
5	6	87	62	89	76	66	51	55	48	98	93	87	80	57	46	44	42	36	33	37	25	91	89	111	113
6 i więcej	7	69	53	56	56	61	55	56	48	111	84	75	68	50	40	36	30	43	52	42	38	83	80	93	78
W tym (z wiersza 1):	8	625	522	633	569	313	258	288	260	463	454	431	413	298	264	255	251	121	132	124	123	430	428	523	522
Rodziny z dziećmi ogółem																									
wiersze 9+10+11+12+13+14+15																									
O liczbie dzieci 1	9	206	180	256	233	87	68	110	86	120	105	120	114	77	69	63	66	18	21	35	41	146	166	204	181
2	10	224	191	229	198	96	76	79	81	152	156	151	149	113	103	105	104	31	36	36	35	139	128	167	200
3	11	108	83	100	95	61	44	68	49	89	98	85	79	53	46	47	48	29	29	27	25	81	87	98	93
4	12	52	49	32	20	38	38	17	28	59	51	39	38	36	27	24	14	22	23	18	16	36	25	32	30
5	13	18	9	11	17	15	13	9	8	28	25	19	15	8	10	8	11	11	13	5	4	16	10	12	8
6	14	13	7	2	4	6	7	4	6	9	13	10	12	7	7	6	5	3	3	1	0	7	7	5	6
7 i więcej	15	4	3	3	2	10	12	1	2	6	6	7	6	4	2	2	3	7	7	2	2	5	5	5	4
Rodziny niepełne ogółem	16	313	269	285	274	89	69	108	92	55	77	78	102	67	63	57	55	20	23	24	26	162	181	205	165
wiersze 17+18+19+20																									
O liczbie dzieci 1	17	118	118	127	122	38	21	50	37	20	21	23	37	16	20	18	17	7	8	8	12	71	83	98	72
2	18	115	92	94	93	17	24	28	26	11	26	22	24	27	22	18	16	7	7	4	6	41	44	47	46
3	19	45	34	43	37	14	8	13	12	15	16	21	26	11	10	11	12	1	1	3	3	25	26	29	25
4 i więcej	20	35	25	21	22	20	16	17	17	9	14	12	15	13	11	10	10	5	7	9	5	25	28	31	22
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	21	406	386	314	331	136	131	138	85	127	161	160	115	27	37	37	36	39	37	29	26	136	131	144	135
O liczbie osób	22	276	284	240	251	56	55	69	37	31	47	52	32	19	28	28	30	3	7	7	7	75	77	69	80
1																									
2	23	66	59	40	48	32	29	30	24	31	42	48	35	6	7	4	5	9	8	6	6	27	29	34	27
3	24	34	24	19	18	18	17	20	8	23	30	24	15	1	1	2	0	6	3	6	6	15	9	17	13
4 i więcej	25	30	19	15	14	30	30	19	16	42	42	36	33	1	1	3	1	21	19	10	7	19	16	24	13

Źródło: dane z ośrodków pomocy społecznej –sprawozdanie MPiPS 03)

Natomiast szczegółowe dane na temat liczby osób i rodzin, którym udzielono poszczególnych form wsparcia, przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6 - Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	Miasto Kwidzyn				Gmina Kwidzyn				Gmina Gardeja				Gmina Ryjewo				Gmina Sadlinki				Miasto i Gmina Prabuty			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	1598	1451	1622	1524	576	497	597	558	633	560	602	608	452	421	426	433	181	190	180	191	778	791	924	952

Źródło: dane z ośrodków pomocy społecznej –sprawozdanie MPiPS-03

Zadaniem pomocy społecznej są działania, których celem jest zmiana sytuacji wspomaganego na taką, w której osiągnie on maksymalną samodzielność w zaspokajaniu swych potrzeb. Dlatego też głównym kierunkiem działań pracowników ośrodków pomocy społecznej jest mobilizowanie wspomaganych do aktywności, profilaktyka adresowana zarówno do konkretnych osób jak i rodzin, tworzenie warunków organizacyjnych pomocy społecznej, pobudzanie społecznej aktywności oraz tworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Zadaniem kluczowym dla badania zjawiska ubóstwa jest określenie przyczyn tego zjawiska.

W analizach przyczyn ubóstwa wyraźnie wyodrębniają się podejścia:

- ekonomiczne,
- socjologiczne,
- psychologiczne,
- demograficzne,
- kulturowo-historyczne.

Najczęściej pomiar ubóstwa jest dokonywany przez określenie progów, czyli minimalnego poziomu dochodów zabezpieczającego podstawy egzystencji.

Nieosiągnięcie w dłuższym czasie tego progu dochodów kwalifikuje jednostki bądź grupy społeczne jako ubogie.

Z punktu widzenia aktualnej sytuacji w Polsce, istotne jest wyróżnienie ubóstwa jawnego odnotowywanego przez oficjalną statystykę i ubóstwa ukrytego, polegającego na nieujawnianiu niezarejestrowanych źródeł dochodów, np. praca na czarno, w szarej strefie. Jednak zarówno w przypadku ubóstwa jawnego, jak i ukrytego, występuje ograniczenie konsumpcji. Skupianie się na „przetrwaniu”, a nie na dążeniu do zmiany swojego statusu powoduje izolację społeczną i kulturową osób ubogich, marginalizację całych grup ze sfery ubóstwa oraz powstanie swoistej kultury ubóstwa.

Przeciwdziałanie ubóstwu przypisane jest ustawowo ośrodkom pomocy społecznej przez realizację zadań własnych i zleconych w postaci finansowej i rzeczowej poprzez cały system różnych zasiłków i świadczeń.

2.1.2. Bezrobocie

Bezrobocie – rozumiane jest jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia.

Bezrobocie jest jednym z największych zagrożeń o charakterze ekonomicznym i społecznym.

Bezrobocie może przyczynić się do ubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływać na niski poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci dezintegracji rodziny oraz zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego i jego rodzinę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawiania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo - wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielenie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawianie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa beczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Wyżej wymienione skutki bezrobocia wymagają od struktur pomocy społecznej nie tylko wsparcia finansowego, ale także programów realizowanych wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Kwidzynie, które łącznie z realizowanymi przez nie ustawowymi zadaniami, kompleksowo zintegrowane, próbowały zapobiegać i łagodzić skutki bezrobocia.

Tabela nr 7 - Bezrobotni wg wieku i poziomu wykształcenia stan na 31.12.2010 r

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem	Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy						Liczba bezrobotny kobiet
			długo trwale bezrobotni	do 25 roku życia	pow 50 roku życia	bez kwalifikacji	samotnie wychowujący dzieci do 18 r. ż.	niepełnosprawne	
Wiek	18-24	988	195	988	-	428	98	17	551
	25-34	1125	379	-	-	227	184	37	631
	35-44	685	247	-	-	186	78	32	355
	45-54	848	405	-	-	263	42	83	392
	55-59	343	191	-	-	149	7	37	117
	60-64	87	53	-	-	30	0	13	0
wykształcenie	wyższe	262	82	53	24	0	12	5	177
	Policealne i średnie zawodowe	766	261	205	151	0	57	36	459
	Średnie ogólne	421	117	232	41	257	51	9	282
	Zasadnicze zawodowe	1318	451	192	322	0	110	87	481
	Gimnazjum i poniżej	1309	559	306	421	1026	179	82	647

Źródło: na podstawie danych z PUP w Kwidzynie zał. nr 1 do Sprawozdania MPiPS 01

Tabela nr 8 - Bezrobotne kobiety wg wieku i poziomu wykształcenia stan na 31.12.2010 r.

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych kobiet ogółem	Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy					niepełnosprawne
			długotrwanie bezrobotni	do 25 roku życia	pow 50 roku życia	bez kwalifikacji	samotnie wychowujący dzieci do 7 r. ż.	
Wiek	18-24	551	134	551	0	265	92	10
	25-34	631	268	-	0	152	165	15
	35-44	355	163	-	0	127	65	18
	45-54	392	201	-	0	149	31	40
	55-59	117	67	-	0	70	5	15
wykształcenie	wyższe	177	59	41	10	0	12	4
	Policealne i średnie zawodowe	459	177	115	82	0	52	26
	Średnie ogólne	282	90	157	231	199	50	6
	Zasadnicze zawodowe	481	179	95	74	0	85	31
	Gimnazjum i poniżej	647	328	143	179	564	159	31

Źródło: na podstawie danych z PUP w Kwidzynie zał. nr 1 do Sprawozdania MPiPS 01

2.1.3. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Problem społeczny określany jako bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oznacza zakłócenie lub brak realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodziny, a w konsekwencji destrukcję rozwoju psychofizycznego dzieci.

Polityka społeczna postrzega dzieci jako osoby wymagające szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się między innymi :

- domy pomocy społecznej dla dzieci niepełnosprawnych,
- placówki opiekuńczo – wychowawcze (domy dziecka),
- ośrodki szkolno – wychowawcze,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- ośrodki socjoterapii,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- ogniska wychowawcze,
- placówki wsparcia dziennego (świetlice, kluby),
- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno – opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze akceptacji, miłości i zrozumienia.

Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy w szczególności w formie: pracy socjalnej, poradnictwa rodzinnego, działań psychologicznych, pedagogicznych, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania swoich zadań, zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dziećmi.

Podstawową przyczyną umieszczania dzieci w różnych formach opieki czy to w rodzinie zastępczej czy w placówce opiekuńczo – wychowawczej jest brak realnej pomocy rodzinie marginalizowanej lub rodzinie w kryzysie. Dlatego też bardzo duże

znaczenie mają działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i wychowywaniu dzieci, przeciwdziałające powstawaniu problemów lub pozwalające je rozwiązać we wczesnym okresie ich pojawiania się.

Podstawowym narzędziem działania na rzecz dziecka jest praca z rodziną.

Jest ona ważna w momencie przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności, jest niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce poważny kryzys, zagrażający dobru dziecka.

W wyniku pracy z rodziną powinna ona osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone. Doświadczenia instytucji pomocy społecznej wskazują jednoznacznie, że istnieje potrzeba poszerzenia działań w zakresie wspierania osób wykluczonych czy zagrożonych wykluczeniem i ich najbliższego otoczenia.

Profilaktyka rodzinna powinna być rozumiana jako interdyscyplinarne działania i wsparcie ze strony służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny w samorządzie. Działania profilaktyczne powinny być prowadzone przede wszystkim w gminie.

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Najpełniej zabezpiecza dziecko pozbawione opieki własnych rodziców adopcja, która jest formą rodzinnej opieki zastępczej.

Poprzez adopcję następuje nawiązanie więzi emocjonalnych i prawnych, tak jak w rodzinie biologicznej. Dziecko odnajduje nowych rodziców, a jednocześnie nabywa prawa wynikające z Kodeksu Rodzinnego, co zabezpiecza je na całe życie (np. prawa alimentacyjne).

Dodatkowym efektem przysposobienia jest przerwanie pokoleniowej bezradności wychowawczej i życiowej rodzin patologicznych oraz brak konieczności utrzymywania dzieci pozbawionych opieki przez samorząd.

Tabela Nr 9 - Procesy adopcyjne zakończone w latach 2007-2010

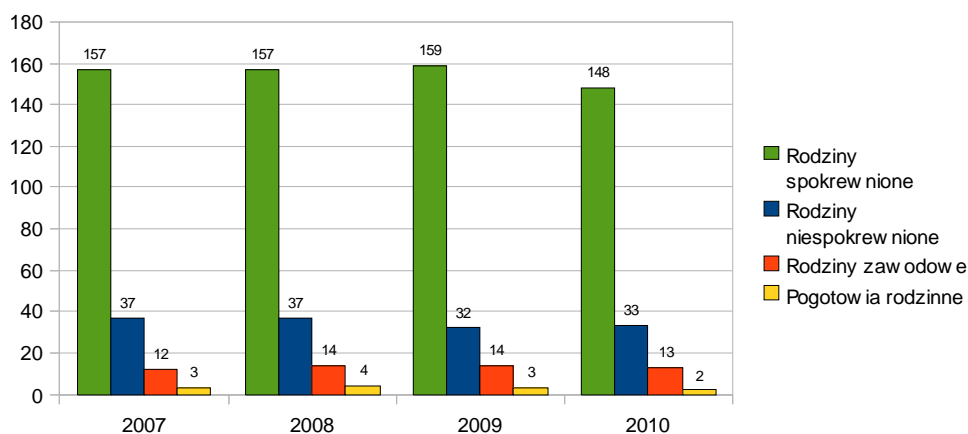
Wyszczególnienie	2007		2008		2009		2010	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Adopcje polskie	3	3	5	7	9	10	6	6
Adopcje zagraniczne	0	0	0	0	0	0	0	0
Adopcje wewnątrzrodzinne	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	3	3	5	7	9	10	6	6

Źródło: dane z Katolickiego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Kwidzynie

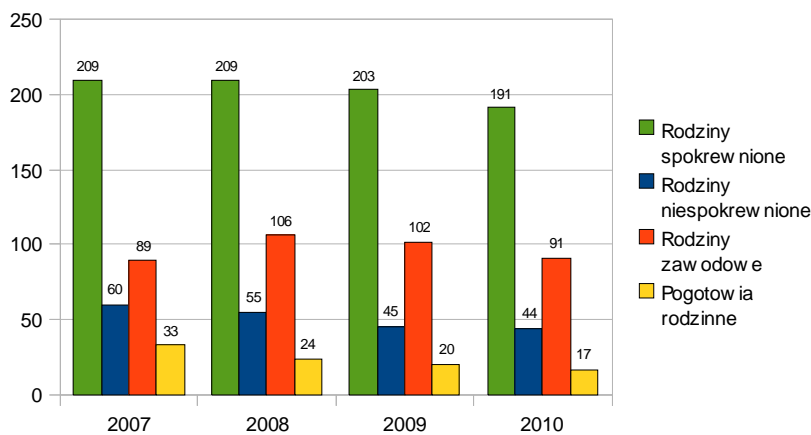
Jedną z najlepszych form opieki nad dzieckiem jest rodzina zastępcza.

Rodzina zastępcza to rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, porzucone lub których rodzice nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej z mocy prawa ustaje z dniem osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Przyjęcie dziecka do rodziny zastępczej następuje najczęściej bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka.

Wykres nr 1 - liczba rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie kwidzińskim w latach 2007 – 2010 w ciągu roku (dane własne PCPR w Kwidzynie).

Wykres 2 - ilość dzieci w rodzinach zastępczych na terenie powiatu kwidzińskiego na przestrzeni lat 2007 – 2010 w ciągu roku (dane własne PCPR w Kwidzynie).

Wszystkie formy opieki zastępczej winny mieć charakter okresowy i wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, zmierzać do integracji dziecka z jego rodziną. W opiece zastępczej nad dzieckiem szczególne miejsce powinny zajmować rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. Opieka tego typu ma ogromną przewagę nad instytucjonalnymi formami (placówkami opiekuńczo – wychowawczymi) nie tylko z uwagi na skutki społeczne, w tym przede wszystkim dobro dziecka, ale także z punktu widzenia skutków ekonomicznych: koszty opieki i wychowania dziecka w rodzinnych formach opieki są znacznie niższe niż w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Dlatego zakłada się, że podstawowymi formami opieki zastępczej będą rodziny

zastępcze oraz rodzinne domy dziecka.

W pierwszej kolejności dziecko umieszczane jest w rodzinie zastępczej, a dopiero wówczas, gdy nie ma dla niego kandydatów na rodziców zastępczych, umieszczane jest w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Na terenie powiatu kwidzyńskiego działają następujące placówki opiekuńczo – wychowawcze:

- 1) dwie Placówki Rodzinne, które zapewniają opiekę dla 13 dzieci i są rodzinną formą placówki opiekuńczo – wychowawczej (Placówki Rodzinne w Sadlinkach i Postolinie),
- 2) Domy dla Dzieci:
  - w Kwidzynie przy ulicy Staszica - 14 miejsc
  - w Kwidzynie przy ulicy Malborskiej – 14 miejsc
  - w Ryjewie przy ulicy Donimirskich – 14 miejsc

Domy dla Dzieci w powiecie kwidzyńskim zapewniają swoim wychowankom warunki zbliżone do domowych i tym samym przygotowują dzieci do samodzielnego, odpowiedzialnego funkcjonowania w dorosłym życiu. W placówkach tych przebywają dzieci starsze (od 10 roku życia), dzieci wymagające szczególnej opieki, które mają trudności w przystosowaniu się do życia rodzinnego i dla których nie ma możliwości pozyskania rodziny zastępczej.

Standardy w wymienionych placówkach są na najwyższym poziomie i już spełniają wymagania ustawowe, które będą obowiązywały dopiero w 2020 roku.

Tabela nr 10 - Liczba dzieci z powiatu kwidzyńskiego umieszczona w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego (Dom Dziecka) w latach 2007 – 2010 r.

Wyszczególnienie	Lata			
	2007	2008	2009	2010
liczba dzieci	27	27	23	16

Źródło: dane własne PCPR

Pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze udziela się pomocy na usamodzielnienie w formie pieniężnej i rzeczowej oraz pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki. Oprócz pomocy finansowej udzielana jest pomoc i wsparcie polegające na pracy socjalnej, pomocy w znalezieniu pracy, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w innych ważnych sprawach życiowych.

Tabela nr 11 - Liczba młodzieży usamodzielnianej z powiatu kwidzyńskiego oraz formy i wysokość świadczonej im pomocy w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	2007		2008		2009		2010	
	Z rodzin zastępczych	Z placówek	Z rodzin zastępczych	Z placówek	Z rodzin zastępczych	Z placówek	Z rodzin zastępczych	Z placówek
Liczba młodzieży usamodzielnianej	72	31	67	22	76	22	88	21

Formy i wysokość świadczonej pomocy

Pomoc pieniężna na usamodzielnienia	24.705,00	42.822,00	90.585,00	46.116,00	37.881,00	27.999,00	120.231,00	11.529,00
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	274.,155,00	58.796,00	263.957,00	55.832,00	283.476,00	52.638,00	316.290,00	67.00,00
Pomoc na zagospodarowanie w formie wyprawki rzeczowej	19.764,00	11.529,00	37.881,00	14.823,00	24.705,00	13.176,00	42.822,00	21.411,00
Ogólna kwota przyznawanych świadczeń	318.624,00	113.147,00	392.423,00	116.771,00	346.062,00	93.813,00	479.343,00	100.234,00

Źródło: dane PCPR

Największym problemem dla młodych ludzi opuszczających rodziny zastępcze czy placówki jest brak własnego zaplecza mieszkaniowego. Na terenie powiatu brakuje mieszkań chronionych, w których na określony czas i na określonych warunkach mogłaby zamieszkać młodzież, zagrożona powrotem do środowiska patologicznego.

Uzupełnieniem systemu pomocy społecznej w zakresie opieki na dzieckiem i rodziną jest utworzenie funkcjonującego od 2002 roku Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kwidzynie, gdzie mogą uzyskać pomoc i wsparcie osoby i rodziny, których zdrowie i życie jest zagrożone przez różnego rodzaju sytuacje kryzysowe.

Interwencja kryzysowa obejmuje różne formy pomocy, które zależą od przyczyn wywołujących kryzys. Może to być zatem pomoc psychologiczna, socjalna, prawna czy też medyczna, której celem jest zawsze przywrócenie równowagi człowieka po krytycznym wydarzeniu życiowym. Najczęściej chodzi tu o zapewnienie wsparcia emocjonalnego, zredukowanie lęku oraz stworzenie sytuacji dającej poczucie bezpieczeństwa i opiekuńczości.

2.1.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

W rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 214 poz.1407 z późn. zm.) niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia

sprawności organizmu w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Funkcjonowanie osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat kwidzyński stanowi bardzo ważny aspekt w życiu społeczności.

Liczba osób niepełnosprawnych jest trudna do oszacowania, gdyż ulega ciągłym wahaniom.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w Polsce żyje 5.567.711 osób niepełnosprawnych, w tym województwie pomorskim - 301.625, a w powiecie kwidzyńskim 11.453 osób niepełnosprawnych.

Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny. Sytuacja taka to z jednej strony efekt wydatków na leczenie, rehabilitację i różnego typu świadczenia będące udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną przez chorobę sprawnością. Z drugiej strony przyczyną jest ograniczenie aktywności zawodowej i możliwość zarobkowania przez innych członków rodziny zobowiązanych do świadczeń opiekuńczych. Na tę typową sytuację mogą także wpływać dodatkowe czynniki i uwarunkowania, które czynią życie tych rodzin szczególnie trudnym.

Tabela nr 12 - Zestawienie liczby rodzin i osób z terenu powiatu kwidzyńskiego korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby.

Lp	Wyszczególnienie	Z powodu niepełnosprawności				Z powodu długotrwałej choroby			
		2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
1	Miasto Kwidzyn	429	421	426	441	302	305	266	313
2	Miasto i Gmina Prabuty	264	271	285	306	236	252	247	304
3	Gmina Kwidzyn	213	185	177	186	203	138	164	185
4	Gmina Ryjewo	138	120	122	122	6	9	8	7
5	Gmina Sadlinki	49	55	51	61	32	35	36	21
6	Gmina Gardeja	199	188	193	194	44	106	124	147
7	Razem powiat	1292	1240	1254	1310	823	845	845	977

Źródło: dane z OPS sprawozdanie MPiPS 03

Od 1999 r. powiat kwidzyński realizuje zadania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, na które środki przekazywane są przez

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Poniższe zestawienie obrazuje środki finansowe dla powiatu na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przekazywane dla powiatu.

Tabela nr 13 - Środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych przekazywane dla powiatu wg algorytmu.

Lp	Zadanie	Plan finansowy na lata											
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.	Rehabilitacja zawodowa	1.769.052	1.175.766	903.826	805.692	317.738	126.090	24.709	1.350	3.389	238.038	250.000	250.000
2.	Rehabilitacja społeczna	1.312.005	1.319.785	1.384.951	1.188.163	1.565.505	1.892.727	1.921.070	2.251.824	2.307.635	2.350.265	1.851.885	1.669.947
	RAZEM	3.081.057	2.495.551	2.288.777	1.993.855	1.883.243	2.018.817	1.945.779	2.253.174	2.311.024	2.588.303	2.101.885	1.919.947

Źródło: dane PCPR

Rehabilitacja zawodowa

Wszystkie osoby niepełnosprawne bez względu na przyczyny i rodzaj niepełnosprawności mają prawo do pomocy w zakresie zatrudnienia i możliwości dostępu do zatrudnienia na równi z osobami pełnosprawnymi zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

Praca i integracja zawodowa jest jednym z najistotniejszych aspektów uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, albowiem zapewniają one im:

- samodzielność materialną,
- poczucie własnej wartości,
- społeczny kontakt z innymi osobami,
- możliwość partnerskiego udziału w życiu społecznym.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w Polsce bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Po stronie podażowej są to poza relatywnie niskimi kwalifikacjami osób niepełnosprawnych: słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno – infrastrukturalne, a po stronie popytu na pracę: niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy.

Tabela nr 14 - Bezrobotni wg wieku i poziomu wykształcenia, w tym osoby niepełnosprawne. Stan na 31.12.2010 r.

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych	Osoby bezrobotne niepełnosprawne
		1	2
wiek	18-24	988	17
	25-34	1125	37
	35-44	685	32
	45-54	848	83
	55-59	343	37
	60-64	87	13
wykształcenie	wyższe	262	5
	Policealne i średnie zawodowe	766	36
	Średnie zawodowe	421	9
	Zasadnicze zawodowe	1318	87
	Gimnazjum i poniżej	1309	82

źródło: dane z PUP w Kwidzynie zał. nr 1 do sprawozdania MPiPS -01

Celem rehabilitacji zawodowej jest ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Realizacja tych zadań odbywa się głównie poprzez:

- zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności,
- szkolenie osób niepełnosprawnych,
- udzielanie bezzwrotnej dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej,
- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych (staże i prace interwencyjne),
- zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym.

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej są realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy.

Tabela nr 15 - Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej wykonywane w oparciu o środki finansowe z PFRON w latach 2007-2010.

Lp.	Wyszczególnienie	2007		2008		2009		2010	
		środki	ilość	środki	ilość	środki	ilość	środki	ilość
1	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej	-	-	52.700	2	118.100	5	123.000	3
2	Refundacja wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne pracodawcy zatrudniającemu osoby niepełnosprawne	-	-	3.138	1	8.694	1	-	-
3	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy	3.389	1	-	-	-	-	-	-
4	Zwrot kosztów szkoleń osób niepełnosprawnych	-	-	4.000	1	-	-	-	-
5	Środki na podjęcie działalności gospodarczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	-	-	176.700	4	118	3	123.00	4
6	Dofinansowania do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie gospodarstwa rolnego	-	-	961	1	4.498	1	3.686	1

Źródło: dane PCPR

Powodzenie całego procesu rehabilitacji zawodowej uzależnione jest od orientacji zawodowej, poradnictwa zawodowego opartego na ocenie zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej i ostatecznie umieszczenie jej w odpowiednim miejscu pracy oraz pomoc w adaptacji zawodowej.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja społeczna, której celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym poprzez prowadzenie działań, w szczególności o charakterze organizacyjnym, technicznym, leczniczym, psychologicznym, edukacyjnym, integracyjnym jest realizowana przez:

- kształtowanie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności osób niepełnosprawnych,
- kształtowanie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Zadania te realizowane są przez PCPR w Kwidzynie poprzez dofinansowanie:

- działalności warsztatów terapii zajęciowej,
- uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- likwidacji barier w komunikowaniu się, architektonicznych i technicznych,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Niżej przedstawiona tabela obrazuje rodzaje zadań realizowanych w ramach rehabilitacji społecznej w oparciu o środki PFRON w latach 2007-2010.

Tabela nr 16 – Rodzaje zadań realizowanych w ramach rehabilitacji społecznej w oparciu o środki PFRON w latach 2007-2010

Lp.	Treść zadania	2007	2008	2009	2010
1	Turnusy rehabilitacyjne	402.718	370.310	206.595	140.000
	Ilość osób niepełnosprawnych	633	650	366	234
2	Bariery architektoniczne w komunikowaniu się i techniczne ogółem	349.788	441.500	136.999	103.000
	Ilość osób niepełnosprawnych	108	126	46	43
	w tym: Bariery architektoniczne	289.390	403.466	117.497	95.300
	Ilość osób niepełnosprawnych	73	108	38	37
	w tym: Bariery w komunikowaniu się i techniczne	60.398	37.999	19.502	7.700
	Ilość osób niepełnosprawnych	35	18	8	6
3	Dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji	49.999	50.000	39.970	29.948
	Ilość podpisanych umów	25	28	25	15
4	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym	311.388	293.644	152.154	80.103
	Ilość osób niepełnosprawnych	690	632	311	207
5	Warsztaty Terapii Zajęciowej	1.193,742	1.193,846	1.316,844	1.316,844
	Ilość osób niepełnosprawnych	89	89	89	89

Źródło: dane PCPR

Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań. Na przestrzeni lat obserwuje się wzrost zainteresowania tą formą rehabilitacji wśród osób niepełnosprawnych, ale z uwagi na znacznie niższe środki przekazywane przez PFRON w ciągu ostatnich dwóch lat (2009,2010) pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają dzieci i młodzież wraz z opiekunami oraz osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Proces rehabilitacji jest procesem długotrwałym, niemal wkomponowanym w życie osób, które chcą funkcjonować tak sprawnie, na ile pozwala na to stopień niepełnosprawności, dlatego też 14-dniowy turnus rehabilitacyjny nie rozwiązuje potrzeb w tym zakresie.

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Zainteresowanie likwidacją barier architektonicznych wzrasta w każdym roku realizacji zadania, ale z uwagi na ograniczone środki finansowe pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieci i młodzież.

Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Bariery techniczne to takie bariery, które utrudniają lub uniemożliwiają osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

Bariery stanowią jeden z najpoważniejszych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne. W znaczny sposób hamują one proces rehabilitacji społecznej i zawodowej, jak również życia społecznego (dostępność do budynków, w tym użyteczności publicznej).

Stan przystosowania obiektów użyteczności publicznej oraz środków komunikacji jest niezadowolający.

Osoba niepełnosprawna, zwłaszcza ta poruszająca się na wózku inwalidzkim, nawet jeżeli zdoła o własnych siłach opuścić mieszkanie, stanie w obliczu kompletnej niemożności działania – wysokie krawężniki na przejściach, brak ogólnie dostępnych przystosowanych środków transportu. Większość obiektów, z których przeciętny obywatel bez trudu korzysta posiada przysłowiowy stopień do pokonania dla osób niepełnosprawnych. Brakuje chociażby udogodnień np. dla osób niewidomych i głuchych.

Ta sytuacja z roku na rok ulega polepszeniu (głównie miasto Kwidzyn), ale na terenach wiejskich nawet obiekty użyteczności publicznej, takie jak urzędy, są niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – zadanie polega na dofinansowaniu zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych służących rehabilitacji zawodowej w środowisku osoby niepełnosprawnej, aktywizacji społecznej i zawodowej, umożliwiających uczestnictwo osobie niepełnosprawnej w życiu społecznym.

Do prawidłowego przebiegu rehabilitacji potrzebny jest w większości przypadków sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Istnieją różne schorzenia wymagające specjalistycznego zaopatrzenia ortopedycznego. Narodowy Fundusz Zdrowia dopłaca do przedmiotów

ortopedycznych i środków pomocniczych część kosztów, a czasami refunduje cały koszt przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dofinansowuje udział własny tych środków lub zakup sprzętu rehabilitacyjnego w części określonej przepisami.

Dla potrzeb mieszkańców powiatu kwidzyńskiego funkcjonuje wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, która obecnie znajduje się w siedzibie WTZ przy Fundacji „Misericordia” w Górkach.

Wypożyczalnia cieszy się dużym zainteresowaniem, a wypożyczony sprzęt jest w pełni wykorzystywany. Dlatego ważne jest, aby wypożyczalnia była odpowiednio wyposażona.

Niepełnosprawność ogranicza lub uniemożliwia pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Dlatego ważnym staje się rozwój rehabilitacji. Rehabilitacja jest kompleksowym, zespołowym postępowaniem w odniesieniu do osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie, które ma na celu przywrócenie tym osobom pełnej lub maksymalnej do osiągnięcia sprawności fizycznej lub psychicznej zdolności do pracy i zarobkowania oraz możliwie czynnego udziału w życiu społecznym.

Model rehabilitacji cechują cztery właściwości:

- powszechność (rehabilitacja dostępna we wszystkich dziedzinach medycznych w leczeniu zamkniętym i otwartym, dostępna dla wszystkich osób, które jej potrzebują bez względu na wiek);
- kompleksowość (rehabilitacja obejmuje wszystkie aspekty rehabilitacji tj. leczniczy, psychologiczny, społeczny, zawodowy);
- wczesność zapoczątkowania (rehabilitacja rozpoczęta możliwie wcześnie już w okresie leczenia);
- ciągłość (rehabilitacja trwa od początku, aż do momentu uzyskania pełnej lub maksymalnej sprawności do końca życia).

Celem samorządu jest pomoc w rozwijaniu się rehabilitacji, aby była dostępna dla wszystkich osób niepełnosprawnych.

Dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji – polega na dofinansowaniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych podejmowanych przez organizacje pozarządowe np. warsztaty plenerowe, imprezy integracyjne. Przedsięwzięcia te mają na celu rehabilitację społeczną, integrację oraz aktywizację osób niepełnosprawnych.

Wszystkie organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych mają swoje programy i zasady działania, a ich członkowie korzystają z określonych praw i obowiązków.

Większość organizacji pozarządowych adresuje swoją pomoc do członków stowarzyszenia. Rodzaj oferowanego wsparcia to między innymi: wycieczki, spotkania integracyjne, turnusy rehabilitacyjne, ogniska, pogadanki edukacyjne, obchody świąt i rocznic, informacje, doradztwo, pomoc psychologiczna, warsztaty psychoterapeutyczne.

Osoby niepełnosprawne, tak jak wszyscy ludzie mają dużą potrzebę wyjścia na zewnątrz, utrzymania kontaktów ze środowiskiem oraz bycia potrzebnymi i akceptowanymi.

Potwierdzeniem powyższego jest ogromne zainteresowanie funkcjonującymi Warsztatami Terapii Zajęciowej w Kwidzynie i Ryjewie oraz Ośrodkiem Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych w Sadlinkach. Dlatego też, chcąc zapewnić osobom niepełnosprawnym możliwość pełnego korzystania z przysługującego im prawa do aktywnego udziału w różnych formach życia społecznego, konieczne jest dalsze tworzenie warunków do uczestnictwa tych osób w życiu kulturalnym, jak również w sporcie, rekreacji i turystyce.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu kwidzyńskiego posiadają ogromny potencjał kadrowy (większość personelu to wolontariat), ale niestety niewielkie fundusze uniemożliwiają zaspokojenie wszystkich zgłaszanych potrzeb.

Dlatego też organizacje w dalszym ciągu wnioskuje o więcej środków finansowych dotyczących zlecenia przez samorzady zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, ale również o dalsze wsparcie merytoryczne samorządu w zakresie aplikowania o środki unijne.

Ciągle jest zbyt mało przedsięwzięć, które miałyby na celu integrację osób niepełnosprawnych z różnymi dysfunkcjami między sobą oraz pozostałymi mieszkańcami, głównie na terenach wiejskich.

Włączanie i wspieranie organizacji pozarządowych do działań na rzecz osób niepełnosprawnych pozwoli na rozszerzenie rozmaitych form aktywności, a także spowoduje, że obecność osób niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej stanie się czymś naturalnym.

Tabela nr 17 - Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez organizacje pozarządowe w oparciu o środki PFRON i środki własne powiatu.

Lp.	Treść zadania	2007	2008	2009	2010
1	Dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji ze środków PFRON	49.999	50.000	39.970	29.948
2	Wspieranie działań w zakresie integracji oraz szeroko rozumianej rehabilitacji leczniczej, społecznej i zabiegowej zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności ze środków własnych powiatu.	21.500	21.000	21.000	21.000

Źródło: dane PCPR

Na terenie powiatu funkcjonują następujące organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych:

1. Stowarzyszenie Rehabilitacyjne Centrum Rozwoju Porozumiewania w Kwidzynie, którego celem jest:

- udzielanie pomocy diagnostycznej osobom niepełnosprawnym, a w szczególności osobom z trudnościami w porozumiewaniu się oraz osobom niemówiącym,
- udzielanie pomocy terapeutyczno – rehabilitacyjnej,
- propagowanie i popularyzowanie nowoczesnych metod komunikacji wspomagającej;

2. Pomorskie Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Aktywnej Rehabilitacji „HIPOTERAPIA” w Kwidzynie, którego celem jest:

- udzielanie pomocy rodzicom w wykonywaniu zadań opiekuńczych i wychowawczych,
- inicjowanie i rozwijanie specjalistycznych form pomocy rodzinie w wychowywaniu dziecka niepełnosprawnego,
- integrowanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w środowisku ich zdrowych rówieśników, propagowanie odpowiedniego stosunku do dzieci niepełnosprawnych i ich spraw,

3. Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „CHWYTAJ DZIEŃ” w Kwidzynie, którego celem jest:

- wdrażanie i propagowanie nowych metod wieloprofilowego usprawniania,
- otaczanie chorych dzieci efektywną pomocą i opieką, a przede wszystkim ułatwianie ich integracji ze społeczeństwem,
- organizowanie imprez integracyjnych, festynów, wystaw prac dziecięcych, zbiórek publicznych itp.,
- szkolenie kadry i rodziców dzieci niepełnosprawnych,
- organizowanie turnusów rehabilitacyjnych,

4. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Kwidzynie, którego celem jest:

- udzielanie rodzicom pomocy w wykonywaniu zadań opiekuńczych i wychowawczych,
- inicjowanie i rozwijanie specjalistycznych form pomocy rodzinie w wychowaniu dziecka niepełnosprawnego,
- integrowanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w środowisku ich zdrowych rówieśników, propagowanie odpowiedniego traktowania dzieci niepełnosprawnych i ich spraw.

5. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „PROMYK” w Kwidzynie, którego celem jest:

- udzielanie zintegrowanej pomocy specjalistycznej rodzicom i osobom będącym w sytuacji kryzysowej,
- zapobieganie nasileniu się zjawisk dysfunkcji społecznych w rodzinach,
- podnoszenie stanu zdrowia, prowadzenie rehabilitacji dzieci,

6. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Przewlekłe Chorych i z Zaburzeniami Psychicznymi „FENIKS” w Prabutach, którego celem jest:

- zwiększenie aktywności życiowej i zaradności osobistej osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych i z zaburzeniami psychicznymi,
- poprawa jakości opieki zdrowotnej nad osobami niepełnosprawnymi, przewlekłe chorymi i z zaburzeniami psychicznymi,
- objęcie kompleksową opieką zdrowotną osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych i z zaburzeniami psychicznymi – wymagających wsparcia i dalszej opieki ze strony innych,
- informowanie i udzielanie pomocy w pozyskiwaniu różnego rodzaju sprzętu rehabilitacyjnego i środków pomocniczych, niezbędnych dla życia chorych.

7. Fundacja Wspierania Społeczności Lokalnych SAPERE AUDE w Kwidzynie, której celem jest:

- prowadzenie działalności oświatowej i edukacyjnej, między innymi Ośrodka Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczego w Okrągłej Łące,
- prowadzenie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym również ośrodków rehabilitacyjnych

8. Fundacja Rodzina Ediego w Kwidzynie, której celem jest:

- pomoc dzieciom niepełnosprawnym, dotkniętym chorobą,
- zapewnienie zajęć terapeutycznych i rehabilitacyjnych w tym przede wszystkim z hipoterapii i dogoterapii pacjentom z różnymi schorzeniami i wadami rozwojowymi,
- popieranie i upowszechnianie hipoterapii i dogoterapii jako metod rehabilitacji w wybranych schorzeniach u dzieci i młodzieży.

9. Stowarzyszenie Olimpiady Specjalne Polska – Koło przy Domu Pomocy Społecznej w Kwidzynie, którego celem jest prowadzenie całorocznych zajęć treningowych: jazda konna, pływanie, zajęcia ogólnosportowe, sporty zunifikowane, organizowanie imprez integracyjnych, udział w letnich i zimowych igrzyskach olimpiad specjalnych.

10. Stowarzyszenie Olimpiady Specjalne Polska – Koło przy Domu Pomocy Społecznej w Ryjewie, którego celem jest prowadzenie całorocznych zajęć treningowych: jazda konna, pływanie, zajęcia ogólnosportowe, sporty zunifikowane, organizowanie imprez integracyjnych, udział w letnich i zimowych igrzyskach olimpiad specjalnych.

11. Fundacja Opiekuńcza International Paper Kwidzyn S.A., której celem jest

udzielanie między innymi pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom w zakresie zakupu leków, sprzętu rehabilitacyjnego, turnusów rehabilitacyjnych.

12. Fundacja Pomocy Społecznej „Misericordia” w Kwidzynie, której celem jest wspieranie osób niepełnosprawnych, prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej, organizowanie imprez integracyjnych, nieodpłatne wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych oraz organizacji i instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi.

13. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Drogowskaz serc” w Barcicach, którego celem jest:

- działanie na rzecz dzieci niepełnosprawnych,
- prowadzenie działalności dobroczynnej i charytatywnej na rzecz osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie działań zmierzających do integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem.

14. Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem „SNOA” w Kwidzynie, którego celem jest:

- działanie w kierunku poszerzania wiedzy na temat wczesnej interwencji i terapii behawioralnej oraz budowanie publicznej świadomości wczesnych oddziaływań terapeutycznych,
- działania zmierzające do integracji osób z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwojowymi ze społeczeństwem ludzi zdrowych,
- działania wspierające rodziny i osoby zaangażowane w wychowywanie dzieci z autyzmem oraz innymi zaburzeniami rozwojowymi.

15. Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Koło w Kwidzynie, którego celem jest:

- zrzeszenie osób ze stwardnieniem rozsianym celem poprawy ich warunków życiowych, gospodarczych, zawodowych, kulturalnych, turystycznych i sportowych.

16. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Miejski w Kwidzynie i Prabutach, którego celem jest:

- zrzeszenie emerytów, rencistów i inwalidów dla poprawy ich warunków socjalno-bytowych oraz uczestnictwa w życiu społeczno-politycznym.

17. Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” w Ryjewie, którego celem jest:

- integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Ryjewie.

18. Polski Związek Żeglarzy Niepełnosprawnych Sekcja w Kwidzynie, którego

celem jest:

- dążenie do pełnej integracji osób niepełnosprawnej ze społeczeństwem poprzez żeglarstwo,
- organizowanie szkoleń żeglarskich, rejsów turystycznych, imprez turystycznych i sportowych.

19. Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska Komenda Hufca w Kwidzynie, którego celem jest:

- stwarzanie warunków do wszechstronnego, intelektualnego, społecznego, duchowego i fizycznego rozwoju człowieka.

20. Kwidzyński Klub Lekkoatletyczny „Rodło” w Kwidzynie, którego celem jest:

- krzewienie kultury wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie działania klubu oraz wychowanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport,
- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

21. Prabuckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Prabutach, którego celem jest:

- działanie na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych,
- tworzenie warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka.

22. Stowarzyszenie Klub Seniora w Trzcianie, którego celem jest:

- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
- tworzenie grup samopomocowych ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych.

23. Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „Agape” w Borowym Młynie, którego celem jest:

- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
- udzielanie pomocy w różnych formach osobom bezdomnym połączonej z ewentualną ich resocjalizacją i readaptacją,
- niesienie pomocy ludziom nieuleczalnie chorym.

24. Stowarzyszenie „Eko-Inicjatywa” w Kwidzynie, którego celem jest:

- integrowanie lokalnych społeczności w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- działanie na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych,
- promocja i wspieranie idei filantropii oraz pracy wolontarystycznej.

25. Koło Społecznego Stowarzyszenia Inwalidów Słuchu i ich Przyjaciół w Kwidzynie, którego celem jest:

- grupowanie ludzi dobrej woli działających na rzecz poprawy warunków życia oraz integracji, rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów słuchu.

W 2003 roku utworzono Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych. Rada powołana została przez Starostę Kwidzyńskiego.

Do jej głównych zadań należy przede wszystkim:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem skutków dla osób niepełnosprawnych.

Istotną rolę w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej na terenie powiatu kwidzyńskiego pełnią warsztaty terapii zajęciowej:

- WTZ w Kwidzynie – Górkach prowadzony przez Fundację „Misericordia” dla 47 uczestników,
- WTZ w Ryjewie – prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” dla 42 uczestników.

Warsztat Terapii Zajęciowej – jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym i niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

W Warsztacie Terapii Zajęciowej przy Fundacji „Misericordia” w Kwidzynie uczestnicy mają możliwość korzystania z zajęć w dziewięciu pracowniach: wikliniarskiej, ceramicznej, terapii życia codziennego, artystycznej, komputerowej, plastycznej, redakcyjnej i ogrodniczo-gospodarczej, edukacyjno-stolarskiej.

W Warsztacie Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Słoneczne Wzgórze w Ryjewie uczestnicy mają możliwość korzystania z zajęć w dziewięciu pracowniach: fotograficznej, wikliniarskiej, ceramicznej, terapii życia codziennego, fryzjersko-kosmetycznej, krawiecko-dziewiarskiej, malarskiej, komputerowej i ogrodniczo-stolarskiej.

W obu warsztatach terapii zajęciowej prowadzona jest rehabilitacja zawodowa i społeczna, w tym działalność rekreacyjna, kulturalna i sportowa. Dla uczestników organizuje się szereg wyjazdów, wycieczek, wyjść na imprezy kulturalne, zabaw, biwaków itp. Uczestnicy biorą udział w zawodach sportowych o zasięgu lokalnym, krajowym a nawet międzynarodowym.

Rehabilitacja uczestników warsztatów odbywa się zgodnie z indywidualnym programem przygotowanym dla każdego uczestnika i realizowanym przez Radę Programową, składającą się z pracowników warsztatów.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku od 2000 roku zajmuje się orzekaniem dla mieszkańców powiatu kwidzyńskiego.

Zespół ten orzeka dla celów pozarentowych, takich, jak:

- szkolenie, w tym specjalistyczne;
- odpowiednie zatrudnienie uwzględniające psychofizyczne możliwości danej osoby;
- korzystania z rehabilitacji ze wskazaniem form odpowiednich do potrzeb i możliwości,
- korzystanie z systemu pomocy społecznej,
- konieczność zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze,
- uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej,
- korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia,
- konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy
- korzystanie z ulg i uprawnień (np. karta parkingowa).

W celu usprawnienia obsługi klientów w zakresie orzecznictwa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie udziela wszelkich informacji na temat działania Zespołu, wydaje druki wniosków niezbędnych do wydawania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz w sprawie uzyskania stosownej legitymacji a także o przysługujących uprawnieniach wynikających z posiadanego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Tabela nr 18 - Ilość wydanych orzeczeń dla mieszkańców powiatu kwidzyńskiego w latach 2007-2010

Lp	Wyszczególnienie	Lata			
		2007	2008	2009	2010
1	Orzeczenia dla osób do 16 roku życia	594	470	475	416
2	Orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia	1478	1729	1548	1814
	Razem	2072	2199	2023	2230

Źródło: dane z Powiatowego Zespołu d/s Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku

Na terenie powiatu kwidzyńskiego na rzecz osób niepełnosprawnych działa **Środowiskowy Dom Samopomocy w Sadlinkach** w ramach statutowej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadlinkach.

Podstawowym celem jego działalności jest zapewnienie wsparcia społecznego osobom niepełnosprawnym z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną, ich rehabilitacja, a także podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności samodzielnego życia.

ŚDS proponuje swoim uczestnikom zajęcia min. z zakresu:

- treningu umiejętności samoobsługi i zaradności życiowej oraz funkcjonowania w życiu codziennym,
- treningu umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- treningu umiejętności spędzania czasu wolnego,

- terapii zajęciowej,
- poradnictwa psychologicznego i socjalnego,
- psychoterapii, psychoedukacji, socjoterapii i silwoterapii, oraz terapii ruchowej.

Zajęcia terapeutyczne odbywają się w odpowiednio przygotowanych do tego celu pracowniach terapeutycznych, takich jak:

- artystyczna,
- krawiecko - rękodzielnicza,
- kuchnia terapeutyczna,
- usprawnienia ruchowego.

Ponadto osoby uczęszczające na zajęcia w ŚDS biorą czynny udział w imprezach integracyjnych, kulturowych, w zawodach sportowych oraz olimpiadach dla osób niepełnosprawnych.

Jednak nadal zbyt mała jest liczba placówek i miejsc umożliwiających osobom niepełnosprawnym wyjście z domu oraz nabywanie lub rozwijanie potrzebnych w życiu umiejętności.

Problem funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym był bardzo długo tematem niepopularnym, niezauważalnym i często przemilczanym, co w niektórych środowiskach pokutuje do dnia dzisiejszego.

Dotyczy to zarówno sfery aktywności życiowej polegającej na możliwości uczestnictwa w różnego rodzaju zajęciach związanych z terapią zajęciową, a co za tym idzie całym procesem rehabilitacyjnym i usprawnienia ruchowego, jak i różnorodnych form szeroko pojętego poradnictwa specjalistycznego, skierowanego do osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Kolejnym istotnym aspektem działania na rzecz osób niepełnosprawnych winno być specjalistyczne poradnictwo socjalne, wspomagające osoby i rodziny w przezwyciężaniu trudności, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Brak bowiem takiego wsparcia w odpowiedniej chwili, może prowadzić do dalszych powikłań w życiu tych osób w postaci utraty wiary we własne siły, a w konsekwencji do bezradności i utrwalenia zachowań patologicznych. Dlatego też niezbędne jest udzielenie innych różnorodnych form wsparcia eliminujących poczucie odrzucenia i marginalizacji.

2.1.5 Ludzie starsi

Wzrastające zainteresowanie problematyką starzenia wiąże się z demograficznym faktem postępującego w coraz szybszym tempie starzenia się społeczeństwa. Znaczenia nabiera pogląd, że starzenie stanowi tak samo istotny etap życia, jak każdy inny. Osiągnięcia cywilizacyjne prowadzą do wydłużenia ludzkiego życia, co w efekcie zwiększa liczebność grupy ludzi starszych, którzy wymagają takich form

pomocy, aby jak najdłużej mogli pozostać, we własnym środowisku rodzinnym i sąsiedzkiem. W związku z tym rehabilitacja seniorów zyskuje coraz bardziej na znaczeniu. Analiza kosztów związanych z pielęgnowaniem obłożnie chorego człowieka starszego wykazała jednoznacznie, że każda forma pomocy przedłużająca okres funkcjonowania w dotychczasowym środowisku jest tańsza od wydatków poniesionych na jego stałą pielęgnację i całodobową opiekę w domu pomocy społecznej. Można to osiągnąć poprzez zapewnienie kompleksowych usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz socjalnych w miejscu zamieszkania.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi mają na celu leczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia.

Tabela nr 19 - Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2007-2010

Rodzaj usług	Liczba osób i																							
	Miasto Kwidzyn				Gmina Kwidzyn				Gmina Ryjewo				Gmina Sadlinki				Gmina Prabuty				Gmina Gardeja			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Usługi opiekuńcze	181	180	155	151	35	34	24	26	3	5	4	2	4	6	7	5	41	45	56	44	12	21	21	22
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	21	21	22	22	1	1	1	1	0	2	2	2	0	0	0	0	4	7	8	0	0	0	0	1
Inne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: dane z OPS sprawozdanie MPiPS 03

Zorganizowaną pomoc środowiskową sprawują ośrodki pomocy społecznej w ramach zadań własnych gmin. Z pomocy korzystają głównie osoby w wieku poprodukcyjnym, samotne, a także te, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić codziennych potrzeb życiowych. Usługi opiekuńcze finansują gminy i częściowo ich klienci w zależności od dochodów.

Ponadto w ramach struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kwidzynie funkcjonuje Stacja Socjalna Federacji Johannitów, która opiekuje się obłożnie chorymi w ich domach. Pomoc skierowana jest przede wszystkim do osób starszych – mieszkańców Kwidzyna którzy borykają się z różnymi problemami związanymi z długotrwałym leczeniem i leżeniem w łóżku. Stacja prowadzi również nieodpłatnie aptekę i wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku lub niepełnosprawności niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą odpłatę za pobyt w nim wydaje gmina właściwa dla tej osoby w dniu jej kierowania. Decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy lub powiatu – prowadzący dom pomocy . Zarówno dla zainteresowanej osoby, jak i dla całego systemu, skierowanie do domu pomocy społecznej jest zawsze ostatecznością, gdyż powoduje izolację osoby od jej normalnego środowiska.

Powiat kwidzyński w zakresie opieki instytucjonalnej nad osobami starszymi dysponuje Domem Pomocy Społecznej w Kwidzynie, który przeznaczony jest dla 115 somatycznie przewlekle chorych mieszkańców oraz Domem Pomocy Społecznej w Ryjewie, który przeznaczony jest dla 180 mieszkańców, osób dorosłych przewlekle psychicznie chorych oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Wyżej wymienione domy pomocy społecznej są placówkami prowadzonymi przez Powiat. Domy świadczą wszystkie rodzaje usług dla swoich mieszkańców w oparciu o obowiązujące przepisy. Oprócz usług socjalnych (mieszkanie, wyżywienie, ubranie, środki czystości) prowadzone są usługi rehabilitacyjne, terapeutyczne, kulturowe, rekreacyjne, religijne i prawne.

Domy Pomocy Społecznej (Kwidzyn i Ryjewo) osiągnęły obowiązujące standardy usług i posiadają zezwolenia stałe od wojewody pomorskiego na prowadzenie domów.

Na terenie Prabut funkcjonuje Zakład Opiekuńczo-Leczniczy. Jest to okresowa forma opieki nad osobami od 18 roku życia, które nie wymagają już hospitalizacji szpitalnej, a pobyt ma umożliwić określenie, czy pacjent może wrócić do środowiska czy też powinien zostać umieszczony w domu pomocy społecznej.

Zgromadzenie Sióstr Elżbietanek w Kwidzynie prowadzi instytucjonalną formę opieki nad osobami starszymi dla 30 osób. Standard i funkcjonowanie zgromadzenia określa samodzielnie zakon.

Hospicjum Kwidzyńskie im św. Wojciecha w Kwidzynie jest prowadzone przez Kwidzyńskie Towarzystwo Przyjaciół Chorych. Hospicjum świadczy pomoc w formie opieki stacjonarnej i domowej w szczególności dla mieszkańców powiatu kwidzyńskiego.

Intensywnie od wielu lat działają w Kwidzynie Kluby Seniora, które samodzielnie organizują swoją działalność w różnych formach.

Na terenie miasta Kwidzyna i w Prabutach bardzo aktywnie działają tzw. Uniwersytety Trzeciego Wieku.

W środowisku jest brak wparcia w postaci domów dziennego pobytu (głównie dla osób starszych), istnieje niewystarczająca oferta w postaci klubów seniora głównie na terenach wiejskich.

Ponadto w środowisku brak jest tzw. mieszkań wspierających (chronionych) dla osób starszych i niepełnosprawnych. Pobyt w takim mieszkaniu może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki.

Zmiany w strukturze demograficznej i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym uzasadnia potrzebę podjęcia działań w zakresie różnorodnych form aktywizacji osób starszych, m.in. poprzez specjalistyczne programy aktywizacyjne. Głównymi celami takich działań winny być m.in.: utrzymanie sprawności i samodzielności osób starszych poprzez aktywizację fizyczną i psychiczną, poprawa bezpieczeństwa osobistego osób starszych, zwiększenie jakości i dostępu do edukacji społecznej seniorów, kreowanie w środowisku integracji międzypokoleniowej oraz wykorzystanie aktywności i doświadczenia osób starszych w działalności na rzecz gmin powiatu kwidzyńskiego.

2.1.6. Patologie społeczne

Wiedza o zjawiskach patologii społecznej (alkoholizm, przemoc, przestępczość, narkomania itd.), wskazuje, że nie ma możliwości aby te zjawiska w pełni wyeliminować z życia społecznego, ale można je ograniczyć, można im zapobiegać, znacznie łagodzić ich skutki przez systematyczne diagnozowanie i skuteczność metod terapeutycznych.

Najczęstszym zjawiskiem patologicznym jest alkoholizm.

Według najnowszej kwalifikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym picciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami, jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki.

Nadmierne spożycie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki, ale także w życiu całego społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol, mogą przejawiać się w różnych dziedzinach życia.

Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego. Bardzo ważnym skutkiem nadużycia alkoholu jest pogorszenie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Obciążenie budżetu rodziny wydatkami na alkohol, związana z picciem mniejsza aktywność zawodowa, niebezpieczeństwo utraty pracy lub jej brak często zagrażają podstawom materialnym bytu rodziny.

Osoby uzależnione od alkoholu lub ich rodziny wielokrotnie z powodu trudnej sytuacji zgłaszają się do ośrodków pomocy społecznej z prośbą o udzielenie pomocy, zaś choroba alkoholowa jest dysfunkcją, która zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej uprawnia do skorzystania z pomocy finansowej.

Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na zdrowie i rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. Uczą się destruktywnych dla siebie i otoczenia zachowań. Ponadto same często sięgają po alkohol, ponieważ chłoną prezentowany przez rodziców wzorec życia. Spożycie alkoholu przez

małoletnich jest szczególnie niepokojące, ponieważ powoduje poważne szkody w ich rozwoju psychicznym, fizycznym i moralnym. Granica wieku inicjacji alkoholowej sukcesywnie się obniża. Wzrasta szczególnie spożycie piwa, które nie jest uznawane przez młodzież za alkohol lub postrzegane jako alkohol nieszkodliwy.

Alkoholizm jest chorobą, która rozwija się bardzo szybko i trwa długie lata. Tak samo pomoc osobom dotkniętym tą chorobą musi być długotrwała i obejmować nie tylko pomoc samej osobie uzależnionej, ale też członkom jej rodziny.

Zwalczenie tej patologii przewiduje ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która zawiera kompleksowy system działań obejmujących zarówno administrację rządową, jak i samorząd terytorialny. Ustawa powierzyła do realizacji gminom szereg zadań, z których szczególne znaczenie mają przedsięwzięcia o charakterze profilaktycznym, zaadresowane do młodzieży szkolnej i do dorosłych.

Zgodnie z ustawą istnieją inne formy planowania, organizowania i finansowania działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Polsce.

Pierwsza forma to działania administracyjne szczebla centralnego i wojewódzkiego ujęte w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Druga forma to prowadzenie przez gminy jako zadania własnego działań związanych z profilaktyką problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Wyżej wymienione rozwiązania organizacyjne, finansowe i merytoryczne umożliwiają gminom samodzielność w tworzeniu kompleksowych, zintegrowanych działań w tym zakresie również z włączeniem struktur pomocy społecznej.

Tabela nr 20 - Liczba rodzin z terenu powiatu kwidzyńskiego, którym ośrodki pomocy społecznej udzielają pomocy z powodu alkoholizmu.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin			
		2007	2008	2009	2010
1	Miasto Kwidzyn	215	128	168	157
2	Gmina Kwidzyn	55	40	41	38
3	Gmina Ryjewo	15	17	14	12
4	Gmina Sadlinki	6	10	11	17
5	Gmina Prabuty	47	54	50	50
6	Gmina Gardeja	13	11	11	8
	Razem	351	260	295	282

Źródło: dane z OPS - Sprawozdanie MPiPS-03

Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, ubóstwo, problemy wychowawcze i

zdrowotne. Alkoholizm to częsta przyczyna interwencji sądu w sprawy opiekuńczo – wychowawcze. Praca z tą grupą osób jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie. Z pomocą pracownikom socjalnym w pracy z osobami uzależnionymi przychodzi Przychodnia Leczenia Uzależnień, Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kluby Abstynenta.

Przychodnia Leczenia Uzależnień jest placówką zajmującą się leczeniem uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych i pomocą psychologiczną dla rodzin.

Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych prowadzą postępowanie w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego, kontrolują punkty sprzedające napoje alkoholowe, opiniują inicjatywy, programy profilaktyczne i zatwierdzają ich realizację.

Kluby abstynenckie prowadzą działalność na rzecz społeczności lokalnej zarówno dorosłych, jak i młodzieży w zakresie ochrony i promocji zdrowia, poprzez różne formy rozpowszechniania i promowania trzeźwego stylu życia, zwiększania świadomości i o skutkach nadużywania alkoholu, zażywania narkotyków i innych środków chemicznych. Udzielają pomocy, wsparcia i konsultacji specjalistycznej osobom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnień i współuzależnień.

Do problemów, które wymagają głębokiej diagnozy i docelowych rozwiązań instytucjonalno – terapeutycznych należy przemoc w rodzinie i w życiu społecznym.

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym że:

1. jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
2. siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy,
3. narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo nietykalności, godności, szacunku itp.),
4. powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody. Niekiedy zagraża jej życiu. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się następujące rodzaje i formy przemocy:

1. przemoc fizyczna – popychanie, odpychanie, bicie, kopanie, obezwładnianie itp.,
2. przemoc psychiczna – wyśmiewanie poglądów religii, pochodzenia, narzucania własnych poglądów, stała krytyka, kontrolowanie, ograniczanie itp.,
3. przemoc seksualna – wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych itp.,
4. przemoc ekonomiczna i zaniedbanie – odbieranie zarobionych pieniędzy,

uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny itp.

Dopuszczanie się przemocy wobec osoby najbliższej jest zachowaniem nagannym, niedopuszczalnym i zasługującym na potępienie. Ta sytuacja jest trudna do zrozumienia i często doświadczana zarówno przez poszkodowanych, jak i świadków.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje zadania samorządów w zakresie udzielania pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc domową. Na samorządzie powiatowym spoczywa zadanie udzielania specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy – w tym prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej.

Dla potrzeb mieszkańców powiatu kwidzyńskiego funkcjonuje od 2002 r. Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który jest prowadzony przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich. OIK w ramach przeciwdziałania i zwalczania przemocy w rodzinie współpracuje z Ogólnopolskim Pogotowiem dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. Ośrodek współpracuje również z Komendą Powiatową Policji w Kwidzynie w zakresie przekazywania informacji dotyczących ofiar przemocy objętych procedurą Niebieskie Karty, co umożliwi pracownikom OIK natychmiastową interwencję w przypadku zgłoszenia.

Ośrodek w ramach pomocy rodzinie ściśle współpracuje z instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną na terenie powiatu kwidzyńskiego.

W celu ustalenia planu pomocy rodzinie powoływane są Zespoły Interwencji Rodzinnej, których celem jest ustalenie planu pomocy dla rodziny oraz umożliwienie wyjścia z kryzysu, w jakim się znalazła.

W ramach bezpośredniej pracy z rodziną prowadzone są terapie indywidualne i grupowe w zależności od potrzeb i sytuacji, w jakiej znalazła się rodzina.

W ramach swej działalności obok szerokiego zakresu oddziaływań psychologicznych, pedagogicznych, pomocy prawnej OIK prowadzi grupę edukacyjno – treningową „Nie jesteś sama”, adresowaną do kobiet – ofiar przemocy domowej.

Ośrodek na prośbę zainteresowanych placówek oświatowych oraz innych instytucji prowadzi w ramach swojej działalności warsztaty edukacyjno – profilaktyczne adresowane do młodzieży.

Program warsztatów obejmuje zagadnienia dotyczące przemocy domowej i rówieśniczej, profilaktykę uzależnień, sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz szeroko rozumianą integrację grupową.

OIK na bazie posiadanych warunków lokalowych zapewnia krótkoterminowe schronienie osobom dotkniętym przemocą domową bądź będącym w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia. Krótkoterminowe schronienie obejmuje: pobyt w siedzibie Ośrodka do 12 godzin, opiekę nad dziećmi, posiłek regeneracyjny, poszukiwanie noclegu w schroniskach, domach samotnych matek, natychmiastową (w razie konieczności) interwencję w miejscu zamieszkania klienta, współpracę z policją i prokuraturą w celu odizolowania sprawcy przemocy, mobilizację pomocy rodzinnej i

sąsiedzkiej w dotychczasowym miejscu pobytu osoby pokrzywdzonej.

Pomoc świadczona przez specjalistów z OIK jest bardzo potrzebna mieszkańcom powiatu, o czym może świadczyć wzrastająca liczba korzystających z usług OIK.

Tabela nr 21 - Liczba osób korzystających z pomocy OIK w latach 2007-2010

Lp	Wyszczególnienie	Liczba osób			
		2007	2008	2009	2010
1	Miasto Kwidzyn	124	163	172	243
2	Gmina Kwidzyn	13	31	28	42
3	Gmina Prabuty	8	18	24	30
4	Gmina Ryjewo	9	12	9	9
5	Gmina Sadlinki	6	11	9	12
6	Gmina Gardeja	7	12	8	8
	Razem	167	247	250	354

Źródło: dane PCPR na podstawie sprawozdań OIK

Tabela nr 22 - Liczba porad udzielonych przez OIK w latach 2007-2010

Lp	Wyszczególnienie	Lata			
		2007	2008	2009	2010
1	Porady pedagogiczne	388	551	534	472
2	Porady psychologiczne	93	90	203	182
3	Porady prawne	209	209	246	208
	Razem	734	850	983	862

źródło: dane z OIK

Na podstawie danych z Ośrodka Interwencji Kryzysowej do najczęściej występujących problemów, z którymi ma do czynienia Ośrodek należy zaliczyć:

- kryzys w rodzinie – przemoc w rodzinie,
- kryzysy psychiatryczne – próby samobójcze, problemy osobowościowe,
- kryzysy psychospołeczne – kłopoty finansowe, bezrobocie, bezradność, samotność, trudności mieszkaniowe,
- kryzysy sytuacyjne – żałoba, zdarzenia losowe.

Powyższy wachlarz realizowanych zagadnień wymusza potrzeby współdziałania Ośrodka z innymi specjalistycznymi placówkami, jak np. poradnia zdrowia psychicznego, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, poradnie odwykowe, sądy, policja, szpitale, ośrodki zdrowia i ośrodki pomocy społecznej.

Z uwagi na duże zainteresowanie oferowaną przez OIK pomocą należałoby dokonać wzmocnienia kadrowego placówki i rozszerzenia oferowanej pomocy, co wiąże się z pozyskaniem dodatkowych środków finansowych na funkcjonowanie OIK.

2.1.7 Instytucje pomocy społecznej w powiecie kwidzyńskim

Tabela nr 23 – Wykaz instytucji działających w obszarze pomocy społecznej

Lp	Nazwa instytucji	Adres
1	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie	ul. Grudziądzka 30, 82-500 Kwidzyn
2	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwidzynie	ul. Grudziądzka 6, 82-500 Kwidzyn
3	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prabutach	ul. Łąkowa 24, 82-550 Prabuty
4	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwidzynie	ul. Grudziądzka 30, 82-500 Kwidzyn
5	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadlinkach	ul. Kwidzyńska 12, 82-522 Sadlinki
6	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryjewie	ul. Lipowa 1, 82-420 Ryjewo
7	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei	ul. Kwidzyńska 36, 82-520 Gardeja
8	Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie	ul. Malborska 18, 82-500 Kwidzyn
9	Dom Pomocy Społecznej w Ryjewie	ul. Donimirskich 6, 82-420 Ryjewo
10	Domy dla Dzieci Dom dla Dzieci Dom dla Dzieci Dom dla Dzieci	ul. Grudziądzka 8, 82-500 Kwidzyn - biuro domów ul. Staszica 27A, 82-500 Kwidzyn ul. Malborska 18, 82-500 Kwidzyn ul. Donimirskich 4, 82-420 Ryjewo
11	Placówka Rodzinna w Sadlinkach	ul. Szkolna 14, 82-522 Sadlinki
12	WTZ w Ryjewie	ul. Lipowa 1, 82-420 Ryjewo
13	WTZ w Kwidzynie-Górkach	Górki 4, 82-500 Kwidzyn
14	Środowiskowy Dom Samopomocy w Sadlinkach	ul. Kwidzyńska 9, 82-522 Sadlinki
15	Katolicki Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy w Kwidzynie	ul. Warszawska 14, 82-500 Kwidzyn
16	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	ul. Warszawska 14, 82-500 Kwidzyn

Tabela nr 24 - Wykaz organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej

Lp	Nazwa instytucji	Adres
1	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Elbląskiej w Kwidzynie	ul. Warszawska 14, 82-500 Kwidzyn
2	Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Promyk” w Kwidzynie	ul. Calineczki 16, 82-500 Kwidzyn
3	Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „Agape” w Borowym Młynie	Borowy Młyn 22, 82-420 Ryjewo
4	Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” w Ryjewie	ul. Donimirskich 6, 82-420 Ryjewo
5	Lokalna Fundacja Filantropijna „Projekt” w Kwidzynie	ul. Warszawska 14, 82-500 Kwidzyn
6	Stowarzyszenie Rehabilitacyjne Centrum Rozwoju Porozumienia w	ul. Kołtąta 4, 82-500

	Kwidzynie	Kwidzyn
7	Pomorskie Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Aktywnej Rehabilitacji „Hipoterapia” w Kwidzynie	ul. Kamienna 17/21, 82-500 Kwidzyn
8	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Chwytaj dzień” w Kwidzynie	ul. Odrowskiego 10, 82-500 Kwidzyn
9	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Kwidzynie	ul. Kasprowicza 20A, 82-500 Kwidzyn
10	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Przewlekłe Chorych i z Zaburzeniami Psychicznymi „Feniks” w Prabutach	ul. Kuracyjna 30/5-20, 82-550 Prabuty
11	Stowarzyszenie Olimpiady Specjalne Polska – Koło przy Domu Pomocy Społecznej w Kwidzynie	ul. Malborska 18, 82-420 Ryjewo
12	Stowarzyszenie Olimpiady Specjalne Polska – Koło przy Domu Pomocy Społecznej w Ryjewie	ul. Donimirskich 6, 82-420 Ryjewo
13	Fundacja Opiekuńcza International Paper Kwidzyn S.A. w Kwidzynie	ul. Lotnicza 1, 82-500 Kwidzyn
14	Fundacja Pomocy Społecznej „Misericordia” w Kwidzynie	Górki 4, 82-500 Kwidzyn
15	Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Koło w Kwidzynie	ul. Grudziądzka 6, 82-500 Kwidzyn
16	Koło Społecznego Stowarzyszenia Inwalidów Słuchu i ich Przyjaciół w Kwidzynie	ul. Odrowskiego 10, 82-500 Kwidzyn
17	Regionalna Sekcja Pomorska Polskiego Związku Żeglarzy Niepełnosprawnych w Kwidzynie	ul. Hallera 27A/11, 82-500 Kwidzyn
18	Stowarzyszenie Rodzina.pl – Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Dzieciom i Młodzieży w Sadlinkach	ul. Szkolna 14, 82-522 Sadlinki
19	Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem „SNOA” w Kwidzynie	ul. Kopernika 19/5, 82-500 Kwidzyn
20	Kwidzyński Klub Lekkoatletyczny „Rodło” w Kwidzynie	ul. Sportowa 6, 82-500 Kwidzyn
21	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska – Komenda Hufca Kwidzyn	ul. Warszawska 14, 82-500 Kwidzyn
22	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Prabutach	ul. Łąkowa 22, 82-550 Prabuty
23	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Miejski w Kwidzynie	ul. Mickiewicza 40, 82-500 Kwidzyn
24	Kwidzyńskie Stowarzyszenie „Amazonki” w Kwidzynie	ul. Pl. Plebiscytowy 2, 82-500 Kwidzyn
25	Prabuckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Prabutach	ul. Łąkowa 24, 82-550 Prabuty
26	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Drogowskaz Serc” w Barcicach	Barcice, 82-420 Ryjewo
27	Stowarzyszenie Klubu Seniora w Trzcianie	Trzciano 28, 82-420 Ryjewo
28	Prabuckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Ubogich w Prabutach	ul. Łąkowa 24, 82-550 Prabuty
29	Fundacja Rodzina Ediego w Kwidzynie	ul. Staszica 56/11, 82-500 Kwidzyn

30	Fundacja Wspierania Społeczności Lokalnych „Sapere Aude” w Kwidzynie	ul. Kręta 9, 82-500 Kwidzyn
31	Kwidzyńskie Towarzystwo Przyjaciół Chorych w Kwidzynie	ul. Grudziądzka 17, 82-500 Kwidzyn
32	Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa w Kwidzynie	ul. Miłosna 1, 82-500 Kwidzyn
33	Stowarzyszenie Absolwentów Wyższych Szkół Zarządzania „Nasza Europa” w Kwidzynie	ul. Katedralna 3/2, 82-500 Kwidzyn
34	Stowarzyszenie Klub Abstynenta w Kwidzynie	ul. Odrowskiego 10, 82 -500 Kwidzyn
35	Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Gryf” w Gardeji	ul. Sportowa 7A 82-520 Gardeja

Rozdział III. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

3.1. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia, mocne i słabe strony.

Analiza SWOT jest jedną z podstawowych metod stosowanych w planowaniu strategicznym. Polega ona na analizie z jednej strony zasobów, a z drugiej wpływów otoczenia. Porównywanie mocnych i słabych stron ma na celu szukanie potencjalnej przewagi strategicznej. Pozwoli to na wyznaczenie celów realnych, których realizacja będzie wykonalna i przyczyni się do sukcesu strategii.

Poniższe tabele przedstawiają analizę SWOT w obszarach działań dotyczących wyodrębnionych wyżej grup społecznych.

1. Ubóstwo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - wykwalifikowana kadra systemu pomocy społecznej, - funkcjonowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, - pozyskiwanie środków finansowych z EFS, - dożywianie dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem w szkołach, - zorganizowany wypoczynek letni dla dzieci z rodzin ubogich, - funkcjonowanie świetlic środowiskowych 	<ul style="list-style-type: none"> -patologie często występujące w rodzinach dotkniętych ubóstwem, - często występujące zjawisko przemocy domowej, - niski poziom wykształcenia członków rodzin objętych ubóstwem, - nastawienie na otrzymywanie pomocy, postawa roszczeniowa, - uzależnienie od świadczeń pomocy społecznej, - marginalizacja, stygmatyzacja rodzin dotkniętych ubóstwem, - duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - zwiększająca się oferta Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i ośrodków pomocy społecznej, - powstawanie nowych świetlic środowiskowych, - możliwość emigracji zarobkowej 	<ul style="list-style-type: none"> - negatywne nastawienie społeczeństwa do zmian, - wyczuwalna bezradność, bierność osób dotkniętych ubóstwem, - niskie nakłady na wsparcie dla rodzin dotkniętych ubóstwem, - wysokie koszty utrzymania rodziny, - niski poziom wynagrodzeń, - słabo rozwinięta polityka prorodzinna

2. Bezrobocie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie środków finansowych z EFS i realizacja projektów promujących zatrudnienie, - dobre przygotowanie służb społecznych do pracy z osobami bezrobotnymi, - możliwość kompleksowego wsparcia osób bezrobotnych zainteresowanych zmianą lub podjęciem kwalifikacji zawodowych, - szeroka sieć różnorodnych szkół, - funkcjonowanie na terenie powiatu dużych i małych zakładów przemysłowych 	<ul style="list-style-type: none"> - rosnące bezrobocie i ubóstwo, - migracja zarobkowa, - utrzymywanie się wysokiego bezrobocia długotrwałego oraz występowanie dziedziczenia bezrobocia, - niskie kwalifikacje bezrobotnych, - niedostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do wymagań rynku pracy, - brak Centrum Integracji Społecznej
Szanse	Zagrożenie
<ul style="list-style-type: none"> - współpraca instytucji rynku pracy z partnerami społecznymi, - pozyskiwanie środków unijnych i realizacja programów na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz rozwój kapitału ludzkiego, - rozwój elastycznych i alternatywnych form zatrudnienia, - aktywizacja osób 50+, - aktywizowanie środowisk popegerowskich, - dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój zjawiska dziedziczenia bezrobocia, - rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych, - brak motywacji u długotrwale bezrobotnych do podejmowania zatrudnienia, - osłabienie więzi rodzinnych i społecznych w rodzinach dotkniętych bezrobociem, - postępująca migracja, szczególnie osób młodych i wykształconych, - wysokie koszty zatrudnienia pracowników, - niskie wynagrodzenia

3. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - aktywne prowadzenie działań w kierunku rozwoju różnych form zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi, - wspieranie przez samorządy organizacji pozarządowych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny, - funkcjonowanie na terenie powiatu instytucji wspierających rodzinę, - zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego, - funkcjonowanie świetlic środowiskowych, - prowadzenie przez szkoły i inne podmioty programów profilaktycznych, - istniejąca sieć placówek edukacyjnych, opiekuńczych i kulturowych, - udział w programach na rzecz dzieci i rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczona ilość środków finansowych na pomoc i wsparcie dziecka i rodziny, - niewystarczająca liczba kandydatów na zabezpieczenie różnych form opieki zastępczej, - niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie, - częste występowanie patologii rodziny, - niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych, - brak mieszkań chronionych (treningowych) dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych, - brak terapii rodzinnej, - brak klubów dla młodzieży
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w pracy na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży (organizacje pozarządowe przejmują realizację szeregu zadań , tworzą świetlice środowiskowe, kluby i inne), - korzystne zmiany prawa, - pedagogizacja rodziców, - możliwość korzystania ze środków EFS 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa, - słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego, - brak grup samopomocowych dla różnych grup klientów pomocy społecznej, - kryzys rodziny, - niewielka liczba kandydatów na rodziny zastępcze niespokrewnione z dziećmi, - orzekanie przez sąd o umieszczeniu dzieci i młodzieży o wysokim stopniu demoralizacji w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i realizacja programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, - funkcjonowanie w sferze niepełnosprawności aktywnie działających organizacji pozarządowych, - dostrzeganie potrzeb osób niepełnosprawnych, - wzrost liczby integracyjnych placówek oświatowych, - funkcjonowanie szkół specjalnych, - funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej, - możliwość korzystania z usług opiekuńczych, - możliwość wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna systemowa opieka nad osobami niepełnosprawnymi, - słabo rozwinięta sieć wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - niewystarczający poziom likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, - brak mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi, - utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów, - brak grup samopomocowych dla rodzin osób niepełnosprawnych, - niedostateczna baza rehabilitacyjna i oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi, - brak Zakładów Aktywności Zawodowej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, - możliwość korzystania ze środków samopomocowych, - likwidacja barier architektonicznych, - integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem, - realizacja powiatowych programów na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> - malejące środki finansowe na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, - wzrost liczby osób niepełnosprawnych, - niewystarczająca liczba miejsc pomocy dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi, - niska aktywność osób niepełnosprawnych, - zbyt niskie środki finansowe umożliwiające pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym

5. Ludzie starsi

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie 2 Domów Pomocy Społecznej, - funkcjonowanie Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego, - realizacja usług opiekuńczych dla ludzi starszych zgodnie z obowiązującymi przepisami, - możliwość realizowania się przez osoby starsze w organizacjach samopomocowych (kluby seniora), - systematyczna likwidacja barier architektonicznych ułatwiających codzienne życie osób starszych, - bardzo dobra współpraca z gminami w zakresie kierowania osób wymagających opieki całodobowej w DPS -aktywnie działający Uniwersytet Trzeciego Wieku (Kwidzyn i Prabuty) 	<ul style="list-style-type: none"> - brak dziennych ośrodków wsparcia dla osób starszych, - ograniczona dostępność osób starszych do placówek i usług z zakresu pomocy społecznej, - brak mieszkań wspierających (chronionych) dla osób starszych i niepełnosprawnych, - wzrost zapotrzebowania osób starszych na usługi z zakresu pomocy społecznej (m.in . usługi opiekuńcze), - marginalizacja problemów osób starszych, - obniżanie się standardu życia osób w podeszłym wieku, - niewykorzystany potencjał ludzi na emeryturze
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie rozwiązań i modeli odpowiadającym standardom unijnym, - wzmocnienie aktywności życiowej ludzi starszych poprzez inicjowanie działań samopomocowych, - wpływ postępu medycyny na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> - izolacja i samotność ludzi starszych, - niewystarczające rozpoznanie potrzeb osób starszych, - niekorzystna sytuacja finansowa osób starszych, - niski poziom koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych, - starzejące się społeczeństwo, - niski poziom opieki zdrowotnej

6. Patologie społeczne.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonująca baza leczenia odwykowego, - prawidłowe wykorzystanie środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, - funkcjonowanie organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi, - włączenie się społeczności lokalnej w działania pomocowe, - funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej, - prawidłowa profilaktyka w środowisku dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> - zagrożenie wzrostem liczby osób uzależnionych od alkoholu, - słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego, - ograniczenie możliwości wsparcia dla osób kończących leczenie, - brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy, - brak specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, - zwiększenie zjawiska przemocy i agresji w społeczności lokalnej, - brak wiedzy na temat skali i zagrożeń innych uzależnień (hazard, internet, sekty), - mała skuteczność terapii odwykowej, - obecność i łatwy dostęp do narkotyków w środowiskach młodzieżowych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca w społeczeństwie świadomość zagrożeń, - traktowanie uzależnień jako problemu społecznego, - nowe uregulowania prawne, - tworzenie programów pomocy ofiarom przemocy, - tworzenie zespołów interdyscyplinarnych w samorządach 	<ul style="list-style-type: none"> - brak systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, - ograniczona skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz uzależnionych, - obniżający się wiek inicjacji alkoholowej, narkotykowej, nikotynowej, - ubożenie rodzin uzależnionych, - brak reakcji ze strony społeczności na zjawisko przemocy w rodzinie, - dziedziczenie uzależnień, - mała ilość placówek leczenia stacjonarnego osób uzależnionych

3.2 Cele strategiczne i ich zgodność ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego.

I. Cel strategiczny:

- Wspomaganie osób i rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwa w życiu społecznym**

Cel powyższy jest zgodny z Celem Strategicznym, określonym w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego.

Cel Strategiczny 4.5

- Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego**

Cel Strategiczny 4.6

- Doskonalenie systemu działań wspierającego rozwiązywanie problemów bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.**

II. Cel strategiczny:

- Umożliwienie osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi pełnego udziału w życiu społecznym poprzez rehabilitację społeczną, zawodową i leczniczą**

Cel powyższy jest zgodny z celem Strategicznym, określonym w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego.

Cel strategiczny 4.5

Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego

III. `Cel strategiczny:

- Aktywizacja mieszkańców powiatu podlegających lub zagrożonych wykluczeniem społecznym**

Cel powyższy jest zgodny z Celem Strategicznym, określonym w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego.

Cel strategiczny 4.5

Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego

Cel strategiczny 4.6

Doskonalenie systemu działań wspierającego rozwiązywanie problemów bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Zadania służące realizacji powyższych celów ukierunkowane są przede wszystkim na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną na terenie powiatu kwidzyńskiego oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej, takimi jak: oświata, służba zdrowia, sądownictwo.

3.3 Podział zadań i odpowiedzialności w ramach strategii

Lp	Treść zadania	Źródło finansowania i partnerzy realizacji zadań	Termin realizacji
I. Wspomaganie osób i rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwa w życiu społecznym.			
1	Wspieranie dysfunkcyjnych biologicznych rodzin z dziećmi poprzez oddziaływania wielodyscyplinarne	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągle 2011-2014
2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki i wychowania poza rodziną ze szczególnym uwzględnieniem rodzinnej opieki zastępczej	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągle 2011-2014
3	Zapewnienie wsparcia osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej w tym również w związku z przemocą w rodzinie	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągle 2011-2014
4	Wyrównywanie szans wchodzenia w dorosłe życie usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągle 2011-2014
II. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi pełnego udziału w życiu społecznym przez rehabilitację społeczną, zawodową i leczniczą.			
1	Likwidacja barier utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągle 2011-2014

2	Aktywizowanie osób niepełnosprawnych do udziału w rehabilitacji zawodowej	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
3	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
4	Wspieranie i tworzenie placówek dla osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi oraz standaryzacja istniejących	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Samorząd województwa Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR Domy Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
5	Integracja działań samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
III. Aktywizacja mieszkańców podlegających lub zagrożonych wykluczeniem społecznym			
1	Przeciwdziałanie bezrobociu i działania na rzecz wzrostu zatrudnienia	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR PUP inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
2	Wspieranie organizacji pozarządowych w organizowaniu różnych przedsięwzięć adresowanych do osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej	Działania ciągłe 2011-2014

		PCPR PUP inne instytucje i organizacje pozarządowe	
3	Pomoc w integracji ze środowiskiem określonym grupom społecznym (pełnoletni wychowankowie instytucjonalnych i rodzinnych form opieki zastępczej, cudzoziemcy)	Samorzady gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR PUP inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
4	Wspieranie tworzenia instrumentów aktywizacji zawodowej i społecznej (np. centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, spółdzielnie socjalne, zakłady aktywności zawodowej i inne).	Samorzady gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR PUP inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014

Rozdział IV. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2011-2014

Zgodnie z art 35a ust 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2010 r nr 214 poz. 1407 z późn.zm.) powiat jest zobowiązany do opracowania i realizacji zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Przedstawiony program działań stanowi uporządkowany zbiór celów tworzący system wspierania osób niepełnosprawnych w powiecie kwidzyńskim.

Ustalone cele programu będą realizowane w różnym czasie przez okres 4 lat.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest wyznacznikiem kierunków działań i może stanowić podstawę do tworzenia przez poszczególne gminy i organizacje pozarządowe szczegółowych programów.

Program ten jest integralną częścią Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i nawiązuje do określonego w Strategii celu głównego:

„Umożliwienie osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi pełnego udziału w życiu społecznym przez rehabilitację społeczną, zawodową i leczniczą”.

Głównym celem Programu jest osiągnięcie stanu możliwie pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Realizacja poniższego Programu zakłada stworzenie nowoczesnego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin z terenu powiatu kwidzyńskiego, przy czynnym udziale samych niepełnosprawnych, ich rodzin i organizacji pozarządowych.

Obszarem objętym niniejszym Programem jest powiat kwidzyński, natomiast beneficjentami są osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny.

Program ma charakter otwarty. Z uwagi na zmieniające się warunki, potrzeby i oczekiwania osób niepełnosprawnych, dopuszcza się możliwość poszerzenia o nowe obszary działań oraz włączania się na różnych etapach jego realizacji nowych uczestników. Warunkiem powodzenia realizacji Programu jest czynne w nim uczestnictwo jednostek organizacyjnych powiatu kwidzyńskiego, organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program został zaopiniowany pozytywnie przez Powiatową Społeczną Radę d/s Osób Niepełnosprawnych.

4.1 Podział zadań i odpowiedzialności w ramach programu

Lp	Treść zadania	Źródło finansowania i partnerzy realizacji zadań	Termin realizacji
I. Likwidacja barier utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.			
1	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej, a w szczególności w placówkach edukacyjnych, zakładach opieki zdrowotnej, obiektach kultu religijnego oraz w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
2	Likwidacja barier transportowych w tym zakup samochodów i innych środków transportu do przewozu osób niepełnosprawnych poprzez udział powiatu w programie wyrównywania różnic między regionami oraz innych programach.	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
3	Likwidacja barier komunikacyjnych dla osób niesłyszących poprzez przeszkolenie wytypowanych pracowników jednostek samorządu w podstawach języka migowego oraz eliminacja innych barier w komunikowaniu	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
4	Zwiększenie ilości miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz wydawanie kart parkingowych	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
5	Wspieranie inicjatyw na rzecz instalowania werbalnych systemów alarmowych i sygnalizacji dotykowej dla osób z niepełnosprawnością wzroku	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
6	Inicjowanie i wspieranie działań różnych podmiotów zmierzających do podejmowania przedsięwzięć mających na celu zwiększenie integracji społecznej ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
7	Podejmowanie działań służących umożliwieniu uczestnictwa w	Samorządy gminne Samorząd powiatowy	Działania ciągłe

	wydarzeniach kulturalnych i sportowych osobom niepełnosprawnym	Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	2011-2014
8	Organizacja spotkań informacyjnych na temat przysługującym osobom niepełnosprawnym praw, ulg i uprawnień oraz programów poprzez media i stronę internetową	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
9	Prowadzenie punktu informacji dla osób niepełnosprawnych	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
10	Wprowadzenie do pracy środowiskowej usługi „asystent osoby niepełnosprawnej”	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
11	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
12	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
13	Rozwój usług opiekuńczych, specjalistycznych i teleopieki w środowisku zamieszkania osób niepełnosprawnych	Samorządy gminne Samorząd powiatowy Ośrodki Pomocy Społecznej PCPR PUP inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014

Lp	Treść zadania	Źródło finansowania i partnerzy realizacji zadań	Termin realizacji
II. Aktywizowanie osób niepełnosprawnych do udziału w rehabilitacji zawodowej			
1	Wspieranie pracodawców do tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi poprzez	Samorządy gminne Samorząd powiatowy PUP	Działania ciągłe 2011-2014

	dofinansowanie	PCPR PFRON inne instytucje i organizacje pozarządowe	
2	Wspieranie, organizowanie warsztatów i szkoleń aktywizujących	Samorządy gminne Samorząd powiatowy PUP PCPR PFRON inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
3	Wspieranie przedsiębiorczości i pomoc w uzyskaniu dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Samorządy gminne Samorząd powiatowy PUP PCPR PFRON inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
4	Stosowanie instrumentów i usług rynku pracy (poradnictwo zawodowe, szkolenia, klub pracy, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, pośrednictwo pracy)	Samorząd powiatowy PUP	Działania ciągłe 2011-2014
5	Propagowanie informacji wśród przedsiębiorców o programach wspierających zatrudnienie osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy PUP	Działania ciągłe 2011-2014
6	Tworzenie warunków i wspieranie działań KIS, CIS, Spółdzielni Socjalnych, Zakładów Aktywizacji Zawodowej, Zakładów Pracy Chronionej oraz zatrudnienia wspomaganego	Samorząd powiatowy PUP PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
7	Udział powiatu w programach na rzecz aktywizacji zawodowej i ekonomicznej osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy PUP PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
8	Podnoszenie świadomości społecznej celem przezwyciężenia negatywnych postaw dotyczących zatrudnienia osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem potencjalnych pracodawców	Samorząd powiatowy PUP PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
9	Organizowanie spotkań osób niepełnosprawnych z pracownikami PUP	Samorząd powiatowy PUP PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014

Lp	Treść zadania	Źródło finansowania i partnerzy realizacji zadań	Termin realizacji
III. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej			
1	Zapewnienie ciągłości kształcenia od chwili wykrycia niepełnosprawności w systemie integracyjnym i specjalistycznym	Samorząd powiatowy Samorządy gminne inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
2	Obejmowanie aktywną opieką psychologiczną i pedagogiczną dzieci niepełnosprawnych od momentu stwierdzenia niepełnosprawności	Samorząd powiatowy Samorządy gminne inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
3	Pomoc w podnoszeniu poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych (ze szczególnym zwróceniem uwagi na szkolnictwo wyższe), poprzez udział powiatu w programach na rzecz edukacji	Samorząd powiatowy Samorządy gminne inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
4	Wspieranie działań służących integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z rówieśnikami	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
5	Doposażenie placówek edukacyjnych w pomoce i sprzęt specjalistyczny umożliwiający edukację dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych	Samorząd powiatowy Samorządy gminne inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
6	Likwidowanie barier architektonicznych i w komunikowaniu się w placówkach edukacyjnych poprzez udział powiatu w różnych programach	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
IV. Wspieranie i tworzenie placówek dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi oraz standaryzacja istniejących			
1	Wspieranie i tworzenie ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
2	Wspieranie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
3	Zapewnienie całodobowej opieki w placówkach stacjonarnych	Samorząd powiatowy Samorządy gminne	Działania ciągłe 2011-2014

		PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	
4	Podnoszenie poziomu świadczonych usług w istniejących placówkach pomocy społecznej	Samorząd powiatowy samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
5	Organizowanie mieszkań chronionych dla osób starszych i niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
6	Propagowanie idei tworzenia rodzinnych domów pomocy społecznej	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
7	Inicjowanie tworzenia ośrodków i placówek rehabilitacyjnych	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
8	Wspieranie inicjatyw (w tym prywatnych i organizacji pozarządowych) służących powstawaniu instytucji nastawionych na opiekę nad osobami niepełnosprawnymi	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
V. Integracja działań samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych			
1	Inicjowanie i organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji samorządów z przedstawicielami organizacji pozarządowych	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
2	Włączanie organizacji pozarządowych w	Samorząd powiatowy	Działania

	proces opracowywania i konsultacji programów na rzecz osób niepełnosprawnych	Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	ciągłe 2011-2014
3	Udział organizacji pozarządowych w realizacji zadań gmin i powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
4	Wspieranie organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków z funduszy pomocowych (wspieranie organizacyjne, doradztwo)	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
5	Promowanie działań organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
6	Prowadzenie i aktualizacja banku danych na temat organizacji i instytucji służących osobom niepełnosprawnym	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
7	Wspieranie działań w zakresie integracji oraz szeroko rozumianej rehabilitacji leczniczej, społecznej i zabiegowej	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
8	Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR	Działania ciągłe 2011-2014
9	Wspieranie rozwoju wolontariatu w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014

Rozdział V. Powiatowy Program Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2011 - 2014

Ustawa o samorządzie powiatowym stanowi, że powiat realizuje określone zadanie publiczne w tym zadania z zakresu pomocy społecznej.

Jednym z podstawowych bloków zadaniowych jest opieka nad dzieckiem i rodziną mającą trudności w wypełnianiu swoich rodzicielskich zadań (art.19 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).

Podejmowane zadania powinny mieć na celu wsparcie i umożliwienie przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych wykraczających poza własne możliwości rodziny bądź w sytuacjach koniecznych zapewnieniu dziecku opieki i wychowania poza rodziną biologiczną.

Głównym celem Programu jest dalsze budowanie powiatowego systemu wspierania rodzin biologicznych mających trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz zapewnienia właściwej opieki, wychowania i możliwości kontynuowania nauki dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodziców, a także pomoc w ich usamodzielnianiu się.

W systemie wspierania rodzin uwzględniona została hierarchia wartości i kolejności zadań. W pierwszej kolejności wszystkie działania winny być skoncentrowane na wsparciu rodziny biologicznej, a następnie na pomocy dziecku, które nie może przebywać we własnej rodzinie, w postaci umieszczenia go na czas określony w rodzinie zastępczej, a tylko w wyjątkowych przypadkach w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Istotą wszystkich działań podejmowanych przy realizacji Programu winno być wspieranie, a nie zastępowanie rodziny w rozwiązywaniu jej konkretnych problemów.

Program uwzględnia uwarunkowania powiatu i rozwiązywania wynikające z analizy aktualnego zakresu pomocy dziecku i rodzinie oraz występujących i przewidywanych potrzeb.

Program ten jest integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i nawiązuje do określonego w strategii celu głównego:

„Wspomaganie osób i rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwa w życiu społecznym”

Obszarem objętym niniejszym programem jest powiat kwidzyński, a adresatami Programu są:

- rodziny mające trudność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej,
- dzieci wymagające opieki i pomocy,
- rodziny zastępcze i adopcyjne,
- kandydaci na rodziców zastępczych i adopcyjnych,
- placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.

5.1 Podział zadań i odpowiedzialności w ramach Programu

Lp	Treść zadania	Źródła finansowania i partnerzy realizacji zadań	Termin realizacji
I. Wspieranie dysfunkcyjnych biologicznych rodzin z dziećmi poprzez oddziaływania wielodyscyplinarne			
1	Tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną	Samorzady gminne Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
2	Organizowanie różnych dziennych form wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną w środowisku naturalnym (kluby, ogniska wychowawcze, świetlice środowiskowe, specjalistyczne dzienne placówki, pedagog ulicy, pedagog domowy i inne)	Samorzady gminne Samorząd powiatowy PCPR Szkoły Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
3	Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez wprowadzenie nowych metod pracy z rodziną w tym Konferencję Grupy Rodzinnej, asystenta rodzinnego, mediacje rodzinne i inne	Samorzady gminne Ośrodki Pomocy Społecznej Samorząd powiatowy PCPR inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
4	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego oraz terapii rodzinnej	samorząd powiatowy Samorzady gminne PCPR OIK Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
5	Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci chorych i niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkania	Samorzady gminne Ośrodki Pomocy Społecznej i inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
6	Doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców poprzez uruchomienie „Szkoły dla rodziców”	Samorząd powiatowy Samorzady gminne PCPR Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy Domy dla Dzieci Ośrodki Pomocy Społecznej inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
7	Współpraca instytucji pomocowych szczebla powiatu i gmin na rzecz	Samorząd powiatowy Samorzady gminne	Działania ciągłe 2011-2014

	wzmocnienia rodzin biologicznych w celu jak najszybszego powrotu dzieci z zastępczych form opieki do domu oraz w zakresie podejmowania wczesnej interwencji	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Domy dla Dzieci Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy Szkoly Sąd Rodzinny inne instytucje i organizacje pozarządowe	
8	Promowanie aktywnego wypoczynku rodzinnego (sport, wycieczki, festyny)	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Szkoly Domy dla Dzieci inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
9	Pozyskiwanie wolontariuszy do organizowania różnych form czasu wolnego dzieci i młodzieży	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Szkoly inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
II. Zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki i wychowania poza rodziną ze szczególnym uwzględnieniem rodzinnej opieki zastępczej			
1	Zlecenie zadania: prowadzenie Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego	Samorząd powiatowy PCPR	Działania ciągłe 2011-2014
2	Kontynuowanie działań w kierunku pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze niespokrewnione z dziećmi, adopcyjne i placówki rodzinne, rodziny wspierające	Samorząd powiatowy PCPR Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy	Działania ciągłe 2011-2014
3	Profesjonalne szkolenie kandydatów zgłaszających gotowość pełnienia funkcji rodzin zastępczych niespokrewnionych, adopcyjnych, wspierających	Samorząd powiatowy PCPR Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy	Działania ciągłe 2011-2014
4	Prowadzenie wszechstronnej akcji informatyczno – szkoleniowej w celu promocji rodzinnych form opieki zastępczej	Samorząd powiatowy PCPR Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Media	Działania ciągłe 2011-2014
5	Organizowanie rodzinnych form opieki zastępczej (rodziny adopcyjne, rodziny zastępcze w tym pogotowia rodzinne, rodziny wielodzietne i specjalistyczne oraz placówki rodzinne)	Samorząd powiatowy PCPR Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Sąd Rodzinny	Działania ciągłe 2011-2014
6	Wspieranie funkcjonujących rodzin	Samorząd powiatowy	Działania ciągłe

	zastępczych poprzez organizowania cyklicznych szkoleń	PCPR Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Sąd Rodzinny	2011-2014
7	Wspieranie rodzin zastępczych w pełnieniu funkcji wychowawczej i opiekuńczej oraz w rozwiązywaniu problemów pedagogicznych z dziećmi	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Sąd Rodzinny Szkoły inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
8	Zwiększenie zakresu wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych	Samorząd powiatowy PCPR Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Sąd Rodzinny Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Szkoły inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
9	Wspieranie powstawania grup wsparcia dla rodzin zastępczych	Samorząd powiatowy PCPR Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Sąd Rodzinny	Działania ciągłe 2011-2014
10	Wspieranie działalności placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin dzieci przebywających w placówkach zmierzających do powrotu dzieci do rodzin naturalnych, bądź rodzin zastępczych lub adopcji	Samorząd powiatowy samorządy gminne PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Domy dla Dzieci Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Sąd Rodzinny	Działania ciągłe 2011-2014
11	Cykliczna organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego	Samorząd powiatowy PCPR Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy	Działania ciągłe 2011-2014
12	Podnoszenie poziomu usług w istniejących placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzinach zastępczych	Samorząd powiatowy PCPR Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Rodziny Zastępcze	Działania ciągłe 2011-2014
18	Wspieranie organizacji pozarządowych, których obszarem działań będzie pomoc rodzinie i dziecku	Samorząd powiatowy Samorządy gmin PCPR OPS	Działania ciągłe 2011-2014
III. Zapewnienie wsparcia osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym również w związku z przemocą w rodzinie			
1	Kontynuowanie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej	Samorząd powiatowych PCPR	Działania ciągłe 2011-2014
2	Rozszerzenie oferty pomocy w OIK poprzez: - utworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,	Samorząd powiatowy PCPR OIK	Działania ciągłe 2011-2014

	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie grup wsparcia dla sprawców przemocy w rodzinie, - realizację programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, - poradnictwo rodzinne 		
3	Stała i ścisła współpraca osób i instytucji poprzez działania profilaktyczne, powoływanie zespołów interwencyjnych i interdyscyplinarnych w zakresie interwencji kryzysowej i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR OPS OIK Policja Sąd Straż Miejska Szkoły ZOZ inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
4	Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR OPS OIK Policja Sąd inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
5	Rozwój poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne, pedagogiczne, pomoc socjalna)	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR OPS inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
6	Objęcie dzieci z rodzin dotkniętych przemocą opieką psychologiczno-pedagogiczną oraz socjoterapeutyczną	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR OPS OIK Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
7	Zapewnienie opieki nad młodocianymi matkami wraz z dziećmi	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR OPS Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy Szkoły ZOZ inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
8	Informowanie społeczeństwa o instytucjach i placówkach świadczących poradnictwo specjalistyczne	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR OPS	Działania ciągłe 2011-2014

		OIK inne instytucje i organizacje pozarządowe	
IV. Wyrównywanie szans wchodzenia w dorosłe życie usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek			
1	Organizowanie pomocy dla wychowanków usamodzielniających się poprzez poradnictwo, pracę socjalną, pomoc psychologiczną, uzyskanie mieszkania, podjęcie zatrudnienia i integrację ze środowiskiem	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR OPS PUP Placówki opiekuńczo – wychowawcze inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
2	Udzielanie pomocy finansowej na kontynuowanie nauki	Samorząd powiatowy PCPR	Działania ciągłe 2011-2014
3	Organizowanie usług wspierających aktywizację zawodową	Samorząd powiatowy PCPR PUP inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
4	Organizowanie treningów zachowań społecznych	PCPR OPS Placówki opiekuńczo – wychowawcze inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
5	Organizowanie warsztatów „Szkoly dla młodzieży planującej założenie rodziny”	PCPR OPS Placówki opiekuńczo – wychowawcze inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
6	Utworzenie i prowadzenie mieszkań treningowych (chronionych) dla pełnoletnich wychowanków placówek i rodzin zastępczych pozbawionych możliwości powrotu do miejsca zamieszkania przed umieszczeniem w opiece zastępczej (instytucjonalnej i rodzinnej) .	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR OPS inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
7	Wprowadzenie nowych elementów do istniejącego systemu pomocy dla dzieci i młodzieży	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR OPS inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014
8	Tworzenie i wdrażanie nowych programów dla młodzieży z tzw. grup zwiększonego ryzyka	Samorząd powiatowy Samorządy gminne PCPR OPS inne instytucje i organizacje pozarządowe	Działania ciągłe 2011-2014

Rozdział VI. Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii

Koordinatorem i głównym realizatorem Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2014, Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2011-2014 i Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2011-2014 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie (art.112 ust.9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej).

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań i modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych.

Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Wdrażanie dokumentu monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych celów, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów dokonywana będzie corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i poprzez przedstawienie oceny Radzie Powiatu.

W celu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Centrum będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- Samorządem powiatowym,
- Samorządami gminnymi,
- Ośrodkami Pomocy Społecznej,
- Organizacjami pozarządowymi działające w obszarze pomocy społecznej oraz niepełnosprawności,
- Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych,
- Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Sądem Rodzinnym,
- Kuratorami społecznymi i zawodowymi,
- Policją i Strażą Miejską,
- Szkołami,
- Placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- Pełnomocnikami d/s uzależnień w gminach,
- Katolickim Ośrodkiem Opiekuńczo-Adopcyjnym w Kwidzynie,
- rodzinami zastępczymi,
- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Kwidzynie,
- Szpitalem – oddział noworodków,

- Poradnią Psychologiczno Pedagogiczną w Kwidzynie i Prabutach,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Kwidzynie,
- Kościołem,
- Domami Pomocy Społecznej,
- Warsztatami Terapii Zajęciowej w Kwidzynie i Ryjewie
- Mediami,
- Wolontariuszami

Lista partnerów współpracujących jako partnerzy lokalni nie jest zamknięta.